

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ**

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»
Директор інституту

_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (прізвище та ініціали)

«___» _____ 20__ р.

«До захисту допущено»
в.о. завідувача кафедри обліку і аудиту

_____ Ольга МИХАЙЛЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

«___» _____ 20__ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

на тему: «Методологічні підходи обліку, аналізу і аудиту щодо управління дебіторською заборгованістю підприємства»

Виконав: здобувач групи Марина Анатоліївна НЕСТЕРЕЦЬ
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Керівник Ольга МИХАЙЛЕНКО
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Рецензент _____
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ) (підпис)

Я як здобувач(ка) Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав(-ла) і не одержував(-ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач Марина НЕСТЕРЕЦЬ
(підпис)

Київ – 2025 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту
Освітній ступінь магістр
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва)
Освітня програма «Облік і аудит»
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о. завідувача кафедри обліку і аудиту

Ольга МИХАЙЛЕНКО

08» вересня 2025 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Марини Анатоліївни НЕСТЕРЕЦЬ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи **Методологічні підходи обліку, аналізу і аудиту щодо управління дебіторською заборгованістю підприємства**

керівник роботи к.е.н., доцент Михайленко Ольга Валеріївна,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «05» вересня 2025 року №642-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 01 грудня 2025 року

3. Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні документи, фінансова звітність, облікові реєстри та інша документація ПрАТ «Оболонь», підручники, посібники, наукові статті, , періодичні видання, монографії щодо обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості підприємства

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні та методологічні аспекти облікового, інформаційного і контрольного забезпечення дослідження дебіторської заборгованості. Розділ 2. Аналіз діяльності філії ПрАТ «Оболонь» за 2023-2024 рр. та організація і методика проведення економічного аналізу дебіторської заборгованості. Розділ 3. Аудит дебіторської заборгованості. Висновки і пропозиції

5. Перелік графічного матеріалу

Рис.1. Методика обліку дебіторської заборгованості. Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків з покупцями. Кореспонденція рахунків обліку створення резерву сумнівних боргів. Основні техніко-економічні показники філії ПрАТ «Оболонь» за 2023 – 2024 роки, Аналіз динаміки та структури дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь». Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості. Схема послідовності проведення аудиту дебіторської заборгованості

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 08 вересня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вступ	09.09.25-15.09.25	Виконано
2.	Розділ 1. Розділ і. Теоретичні та методологічні аспекти облікового, інформаційного і контрольного забезпечення дослідження дебіторської заборгованості	16.09.25-30.09.25	Виконано
3.	Розділ 2. Аналіз діяльності філії ПрАТ «Оболонь» за 2023-2024 рр. та організація і методика проведення економічного аналізу дебіторської заборгованості	01.10.25-21.10.25	Виконано
4.	Розділ 3. Аудит дебіторської заборгованості	22.10.25-12.11.25	Виконано
5.	Висновки і пропозиції	13.11.25-20.11.25	Виконано
6.	Список використаних джерел	25.11.25-01.12.25	Виконано

Здобувач _____
(підпис)

Керівник роботи _____
(підпис)

Марина НЕСТЕРЕЦЬ _____
(ім'я, ПРИЗВИЩЕ)
Ольга МИХАЙЛЕНКО _____
(ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

АНОТАЦІЯ

В умовах приведення національної економічної системи у відповідність зі світовими стандартами виникає низка викликів, які потребують оперативного та ефективного вирішення. Від цього залежить не лише загальне функціонування економіки, але й комерційний успіх підприємств.

Актуальність цього дослідження обумовлена важливістю вдосконалення організації розрахунків, що є ключовим інструментом у вирішенні глобальних економічних проблем України. Крім того, необхідно трансформувати бухгалтерський облік і аудит розрахунків з урахуванням сучасних ринково-орієнтованих економічних відносин. Ефективна організація розрахунків має сприяти посиленню договірної дисципліни, підвищенню відповідальності підприємств за своєчасне і повне виконання платіжних зобов'язань, прискоренню обігу коштів та раціональному використанню тимчасово вільних фінансових ресурсів.

Метою кваліфікаційної роботи з обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості є дослідження теоретичних і практичних аспектів цього питання, вивчення специфіки обліку та контролю конкретного підприємства, а також розробка пропозицій щодо вдосконалення облікової системи та підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю. Ключовими завданнями є: поглиблення знань з теми, розробка методів аудиту, оцінка показників та розробка рекомендацій для покращення обліку та аналізу.

Теоретичне обґрунтування: Дослідження теоретичних основ обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості, а також їх нормативно-правового регулювання.

Практичне застосування: Вивчення та аналіз методів обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості на конкретному підприємстві, виходячи з його специфіки.

Аудиторська перевірка: Проведення аудиту дебіторської заборгованості, збір та обробка достовірної інформації для формування аудиторських висновків.

Вдосконалення обліку: Розробка рекомендацій щодо покращення облікової системи, підвищення її ефективності та точності.

Підвищення ефективності управління: Аналіз показників дебіторської заборгованості та розробка заходів для оптимізації її управління, зниження ризиків та покращення платіжної дисципліни.

Предмет дослідження охоплює облік, аналіз та аудит дебіторської заборгованості на прикладі ПрАТ «Оболонь». Впровадження запропонованих рекомендацій у практичну діяльність дозволить суттєво покращити організацію обліку дебіторської заборгованості на підприємстві. Це, своєю чергою, матиме позитивний вплив на загальний стан господарської діяльності ПрАТ «Оболонь».

Ключові слова: дебітори, облік, резерв сумнівних боргів, оцінка, безнадійна заборгованість, строк погашення, чиста реалізаційна вартість, П(С)БО, МСФЗ, управління.

Повний обсяг роботи становить 91 сторінка комп'ютерного тексту, у тому числі 17 таблиць, 14 рисунків, список використаних джерел з 78 найменувань, 2 додатків.

ANNOTATION

In the context of bringing the national economic system into line with world standards, a number of challenges arise that require prompt and effective solutions. Not only the general functioning of the economy, but also the commercial success of enterprises depends on this.

The relevance of this study is due to the importance of improving the organization of settlements, which is a key tool in solving global economic problems of Ukraine. In addition, it is necessary to transform accounting and audit of settlements taking into account modern market-oriented economic relations. Effective organization of settlements should contribute to strengthening contractual discipline, increasing the responsibility of enterprises for timely and full fulfillment of payment obligations, accelerating the circulation of funds and rational use of temporarily free financial resources.

The purpose of the qualification work on accounting, analysis and audit of receivables is to study the theoretical and practical aspects of this issue, study the specifics of accounting and control of a particular enterprise, as well as develop proposals for improving the accounting system and increasing the efficiency of receivables management. The key tasks are: deepening knowledge on the topic, developing audit methods, evaluating indicators and developing recommendations for improving accounting and analysis.

Theoretical justification: Study of the theoretical foundations of accounting, analysis and audit of receivables, as well as their regulatory and legal regulation.

Practical application: Study and analysis of methods of accounting, analysis and audit of receivables at a particular enterprise, based on its specifics.

Audit: Conducting an audit of receivables, collecting and processing reliable information to form audit conclusions.

Accounting improvement: Development of recommendations to improve the accounting system, increase its efficiency and accuracy.

Improving management efficiency: Analysis of accounts receivable indicators and development of measures to optimize its management, reduce risks and improve payment discipline.

The subject of the study covers accounting, analysis and audit of accounts receivable using the example of PrJSC "Obolon". Implementation of the proposed recommendations in practical activities will significantly improve the organization of accounting for accounts receivable at the enterprise. This, in turn, will have a positive impact on the overall state of economic activity of PrJSC "Obolon".

Keywords: debtors, accounting, reserve for doubtful debts, assessment, bad debt, maturity, net realizable value, P(S)BO, IFRS, management.

The full scope of the work is 91 pages of computer text, including 17 tables, 14 figures, a list of sources used with 78 names, and 2 appendices.

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	9
Розділ 1. Теоретичні та методологічні аспекти облікового, інформаційного і контрольного забезпечення дослідження дебіторської заборгованості	12
1.1. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості.....	12
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу і аудиту дебіторської заборгованості.....	17
1.3. Організація та методика ведення обліку дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь».....	24
1.4. Напрями вдосконалення обліку дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь».....	34
Висновки до розділу 1.....	40
Розділ 2. Аналіз діяльності філії ПрАТ «Оболонь» за 2023-2024 рр. та організація і методика проведення економічного аналізу дебіторської заборгованості	42
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Оболонь».....	42
2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «Оболонь» за 2023-2024 рр.	51
2.3. Методологічні та практичні аспекти аналізу дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь».....	58
Висновки до розділу 2.....	63
РОЗДІЛ 3. Аудит дебіторської заборгованості	65
3.1. Мета, завдання та джерела інформації для проведення аудита дебіторської заборгованості	65
3.2. Планування аудиту дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь»..	70
3.3. Результати аудиту дебіторської.....	76
Висновки до розділу 3.....	78
Загальні висновки і пропозиції	80
Список використаних джерел	83
Додатки	92

ВСТУП

Актуальність теми. Зосередження уваги науковців-економістів, практиків та з боку державного регулювання на питаннях розрахунків з дебіторами пов'язана з тим, що така заборгованість охоплює багато учасників господарської діяльності і за своєю суттю є накопиченими грошима в розрахунках, які з вини дебіторів неможливо залучити у виробничо-господарський процес на даний момент. Тобто, дебіторська заборгованість – це суттєва частина оборотних активів, яка має прямий вплив на позицію наявних коштів і платежів. Тому дуже важливо встановити належні відносини з покупцями та замовниками, особливо в сучасних умовах. Ринкові умови ведення підприємницької діяльності вимагає швидкого реагування на комерційні зміни у процесі складання договірних відносин з тим, що за сучасних умов при існуванні конкуренції, підприємство змушене погоджуватись на відтермінування платежів, у результаті чого з'являється дебіторська заборгованість. У зв'язку з цим виникає потреба обліково-аналітичного забезпечення управління дебіторською заборгованістю, встановлення основних чинників її зростання та резервів її погашення тощо.

Дебіторська заборгованість є невід'ємною частиною діяльності, адже за наявності об'єктивних чи суб'єктивних причин інколи покупцям не вдається розрахуватися до завершення звітного періоду. Тому питання врегулювання суб'єктами господарювання дебіторської заборгованості є однією з головних тем бухгалтерського обліку і для багатьох науковців-економістів є об'єктом їхнього наукового дослідження. Крім цього, з точки зору податкового обліку дана ділянка обліку має свої особливості, що вимагає від нас ще докладнішого вивчення даного питання.

Таким чином, над даною ділянкою обліку працювали такі відомі вчені-економісти як Ф. Ф.Бутинець, С. Ф. Голов, Л. Л. Горецька, А. М. Должанський, З. В. Задорожний, С. Ф. Костюченко, Я. Д. Крупка, М. С. Пушкар, Н. В. Чабанова та ін. Подальшого дослідження потребують вартісне вираження дебіторської заборгованості в умовах інфляційної економіки,

правильне відображення їх в податковій та фінансовій звітності тощо. Всі вище перераховані причини і обумовлюють актуальність вибраної теми та її наукових характер.

Метою дослідження є визначення економічної сутності поняття «дебіторська заборгованість», її класифікаційних груп і складових на основі нормативної, інструктивної та наукової літератури, а також проведення практичних і теоретичних досліджень методики та організації обліку і аналізу необоротних матеріальних активів із метою їх систематизації та вдосконалення. На основі зазначеного були сформульовані такі завдання дослідження: – розкрити економічний зміст дебіторської заборгованості та визначити її класифікаційні ознаки; – розробити пропозиції щодо вдосконалення процедур визнання та оцінки дебіторської заборгованості; – надати рекомендації з покращення методології обліку поточної дебіторської заборгованості та формування резервів для її покриття; – запропонувати шляхи вдосконалення методики і організації обліку довгострокової дебіторської заборгованості, а також процедури її списання; – дослідити порядок відображення дебіторської заборгованості та джерел її покриття у фінансовій звітності й оптимізувати цей процес; – узагальнити методику аналізу дебіторської заборгованості, визначити способи підвищення ефективності управління розрахунками з дебіторами та покращення фінансового стану підприємства.

Об'єкт дослідження: комплекс процесів, пов'язаних з дебіторською заборгованістю на підприємстві. Це включає:

Організацію бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості.

Методику її аналізу для оцінки стану та ефективності управління.

Процес аудиту дебіторської заборгованості.

Предмет дослідження: конкретні аспекти цих процесів, зокрема, їхня ефективність, управлінські аспекти, вплив на фінансову стабільність та розробка рекомендацій для вдосконалення обліку, аналізу та аудиту.

Методи дослідження охоплюють діалектичний підхід, що став основою для аналізу сучасного стану обліку та дослідження дебіторської заборгованості. У процесі виконання роботи були застосовані такі наукові методи, як абстракція, індукція і дедукція, аналіз і синтез, групування, порівняння, а також вибіркоче обстеження. Для обробки отриманих даних використовувалися прийоми, зокрема документальна перевірка, узагальнення, огляд, індексний підхід, метод рядів динаміки та коефіцієнтний аналіз.

Наукова новизна полягає в розробці пропозицій щодо удосконалення обліку та аналізу поточної і довгострокової дебіторської заборгованості на підприємствах. Це включає уточнення поняття та структури такої заборгованості, а також рекомендації внесення змін до субрахунків третього та четвертого рівня для поліпшення аналітичного управління. Окрім цього, запропоновано способи оптимізації її відображення у фінансовій звітності, що сприятиме більш ефективному управлінню цими активами.

Практична значущість отриманих результатів полягає в розробці основних напрямів і конкретних рекомендацій з удосконалення економічного змісту дебіторської заборгованості, її оцінки та визнання на дату виникнення, списання, а також на дату балансу, розробці рекомендацій щодо покращення методики обліку поточної і довгострокової дебіторської заборгованості, поліпшення обліку списання та джерел покриття дебіторської заборгованості, відображення даного виду заборгованості в фінансовій звітності, управління її величиною та пошук резервів за допомогою аналітичних розрахунків, що можуть бути використанні в діяльності ПрАТ «Оболонь» та в інших підприємствах України.

Інформація про апробацію результатів роботи та публікації. За результатами дослідження підготовлено й опубліковано публікацію в

Обсяг та структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, переліку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1. РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО, ІНФОРМАЦІЙНОГО І КОНТРОЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI

1.1. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості

У сучасних умовах господарювання переважна більшість підприємств стикається з нестачею грошових ресурсів і значною кількістю неплатоспроможних суб'єктів у національній економіці. Через це питання ефективного управління зобов'язаннями, включно з дебіторською заборгованістю, набуває особливої актуальності та потребує розробки дієвих рішень.

Для забезпечення стабільної виробничо-господарської діяльності кожне підприємство має налагоджувати взаємовигідні господарські стосунки із клієнтами, замовниками, постачальниками та підрядниками. Саме ці взаємозв'язки сприяють безперебійній роботі підприємства: регулярному постачанню виробничих ресурсів, систематичній реалізації продукції споживачам із оперативною оплатою. Водночас умови конкуренції часто змушують надавати покупцям відстрочку платежів, що призводить до виникнення дебіторської заборгованості.

Питання обліку, аналізу і аудиту розрахунків з дебіторами розглядали багато вчених. Вагомий внесок зробили Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Беренда Н.І., Задорожний З.В., Михайленко О.В., Чернелевський Л.М., Осадча Г.Г., Ткаченко Н.М. та ін. Разом з тим, аналіз літературних джерел показав, що існує велике розмаїття поглядів науковців на проблему визначення дебіторської заборгованості. Багато авторів ті самі поняття трактують по-різному.

Заборгованість виникає через те, що одночасне виконання обома сторонами зустрічних зобов'язань за договором трапляється вкрай рідко. Зазвичай першою свої зобов'язання виконує одна сторона, що дає їй право вимагати компенсацію за утворену заборгованість у формі, передбаченій договором. У свою чергу, інша сторона набуває обов'язку оплатити або

погасити цю заборгованість. Таким чином, у бухгалтерському обліку у першій стороні з'являється актив у складі господарських засобів у вигляді дебіторської заборгованості (до одержання), тоді як у другій стороні виникає зобов'язання перед кредитором щодо погашення заборгованості, що класифікується як кредиторська.

Дебіторська заборгованість – це важлива частина оборотних активів, називана також рахунками дебіторів, і має прямий вплив на позицію наявних коштів і платежів (див. рис.1.1).

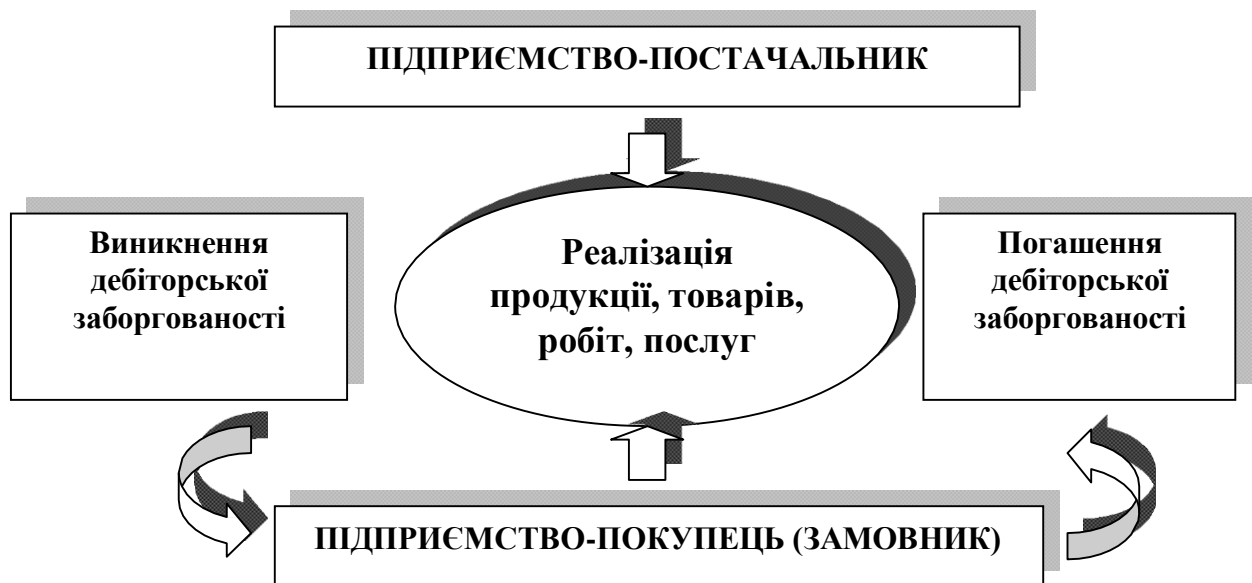

Рисунок 1.1. Виникнення дебіторської заборгованості.

Розмір дебіторської заборгованості формується під впливом багатьох чинників, які можна умовно розділити на зовнішні та внутрішні.

До зовнішніх чинників належать:

- стан економіки в країні, коли спад виробництва призводить до зростання обсягу дебіторської заборгованості;
- ситуація із розрахунками на державному рівні, адже криза неплатежів сприяє її збільшенню;
- ефективність грошово-кредитної політики Національного банку, де обмеження емісії створює дефіцит готівкових коштів і ускладнює фінансові операції;
- показники рівня інфляції, оскільки при значному її рівні особи, які

мають борги, не поспішають їх виплачувати, очікуючи на поступове знецінення;

- особливості продукції, наприклад, у випадку реалізації сезонного товару обсяг дебіторської заборгованості може суттєво зростати; - місткість і насиченість ринку, адже якщо ринок невеликий і насичений конкретною продукцією, виникають труднощі з її реалізацією.

До внутрішніх чинників відносять такі аспекти:

- кредитна політика підприємства, зокрема помилки під час встановлення строків та умов надання кредитів, неправильне оцінювання кредитоспроможності клієнтів, відсутність знижок за їхньої дострокової оплати рахунків, недостатній контроль за ризиками можуть значно збільшити дебіторську заборгованість;

- форми розрахунків, адже їх використанням можливо забезпечити гарантії платежів і скоротити рівень заборгованості;

- ефективність контролю над рівнем дебіторської заборгованості; - рівень професійної підготовки менеджера, відповідального за управління дебіторською заборгованістю на підприємстві;

- низка інших специфічних чинників.

Управління дебіторською заборгованістю є однією з ключових і водночас найскладніших складових управління оборотними активами. Порухення циклічного процесу її утворення та погашення може призвести не лише до внутрішніх проблем підприємства, таких як зниження рентабельності активів чи втрата їх ліквідності, але й стати причиною масштабної кризи неплатежів на рівні національної економіки.

Проблема ліквідності дебіторської заборгованості, тобто можливості активів конвертуватися у грошові кошти без істотної втрати вартості, є надзвичайно актуальною для практично кожного підприємства. Вона охоплює кілька аспектів: визначення оптимального обсягу, забезпечення оборотності та оцінки якості дебіторської заборгованості.

Процес управління дебіторською заборгованістю можна порівняти з іншими видами управління, адже він включає реалізацію основних управлінських функцій: планування, організацію, мотивацію та контроль.

Планування передбачає прийняття попередніх фінансових рішень. Для ефективності цього етапу важливо встановити довгострокову мету організації, сформулювати відповідну стратегію, визначити послідовність дій та обрати оптимальні процедури.

Організація управління включає координацію дій, яка передбачає групування всіх видів діяльності відповідно до обраних функцій. При цьому особам, відповідальним за виконання конкретних завдань, повинні бути надані необхідні права для реалізації своїх обов'язків.

Мотивація охоплює психологічні аспекти, що впливають на поведінку людини та її здатність сприяти досягненню загальних цілей. Контроль передбачає розробку стандартів дій, оцінку фактичних результатів та їх співставлення зі встановленими нормами. Таким чином, управління дебіторською заборгованістю утворює невід'ємну частину загального управління оборотними активами і є інструментом маркетингової політики підприємства. Його мета полягає у стимулюванні зростання обсягів реалізації продукції та забезпеченні ефективного регулювання дебіторської заборгованості шляхом оптимізації її обсягу та своєчасної інкасації. Розв'язання цих завдань потребує високої кваліфікації в управлінні дебіторською заборгованістю, що сприяє зміцненню фінансової стабільності підприємства.

Практика реформування свідчить, що заходи, спрямовані на повернення дебіторської заборгованості, належать до найбільш дієвих інструментів покращення фінансової ефективності через використання внутрішніх резервів. Швидке повернення заборгованості відкриває реальну можливість збільшення дефіцитних обігових коштів підприємства.

Кваліфіковане управління дебіторською заборгованістю ґрунтується на прийнятті фінансових рішень за ключовими напрямками, серед яких: систематичний облік заборгованості на кожну звітну дату, аналіз причин

виникнення проблем із ліквідністю, розробка ефективної політики управління та використання сучасних методів контролю за її поточним станом.

Дебіторська заборгованість формується через затримки в платіжному обороті та має двоїтий характер. З одного боку, вона виступає інструментом фінансування і сприяє оптимізації кредитування та розрахунків. З іншого боку, несе ризики, які можуть негативно вплинути на обіговий капітал, аж до серйозних фінансових втрат.

Для підтримки процесу прийняття управлінських рішень необхідно розробляти і впроваджувати стратегічну політику управління дебіторською заборгованістю. У сучасній практиці найбільшу частку дебіторської заборгованості становлять борги покупців за продукцію. Параметри грошових потоків, їх обсяги і джерела надходження часто залежать від професійних якостей бухгалтера, його комунікабельності та взаємодії з особою, відповідальною за реалізацію підготовлених рішень.

Комунікабельність стає одним із ключових принципів у впровадженні успішних управлінських стратегій. Ризик неповернення дебіторської заборгованості є критичним і впливає на фінансове становище компанії. Час трансформації заборгованості зі статусу пролонгованого до сумнівного або безнадійного має вагомий вплив на запланований прибуток та оцінку кредиту. Важливо усвідомлювати, що прибуток і грошові потоки — це різні показники.

Схожі грошові потоки на різних підприємствах можуть формувати різні результати через відмінності у фінансових підходах керівництва. Орієнтація на максимізацію прибутку може призвести до застою потоків або втрати їх капітальної функції. Натомість зосередження на активізації руху грошових коштів може стимулювати бізнес-активність і забезпечити зростання.

Рентабельність є важливим показником ефективності діяльності компанії, але навіть прибуткові підприємства можуть стикатися з нестачею ліквідних коштів. Тому оцінка ефективності повинна враховувати наявність ресурсів, здатних виконувати функцію засобу платежу.

Важливими невирішеними завданнями є кількісний аналіз грошових потоків, пов'язаних із дебіторською заборгованістю. Це включає оцінку ризику неповернення боргу та можливості використання заборгованості як платіжного інструменту.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу і аудиту дебіторської заборгованості

Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості в Україні здійснюється на основі Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, зокрема П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість». Додатково застосовуються норми Податкового кодексу України (ПКУ), Бюджетного кодексу України (БКУ) та інших відповідних нормативних.

Щодо першого рівня регулювання, відповідні нормативні акти мають велике значення, оскільки у процесі вирішення спірних питань їм надається пріоритет. Це пояснюється тим, що вони мають вищу юридичну силу порівняно з іншими нормативно-правовими документами. Особливе місце в регулюванні відносин, які виникають у процесі взаємодії компанії з клієнтами, займає Цивільний кодекс України. Він містить спеціальну главу, присвячену загальним положенням про надання послуг, а також визначає ключові норми щодо договорів такого типу.

Зокрема, зазначено, що сторонами договору про надання послуг є виконавець і замовник. Виконавець зобов'язується за дорученням замовника виконати послугу, яка є кінцево споживаною під час виконання певної діяльності, а замовник — оплатити цю послугу.

Виконавець має обов'язок надавати послугу особисто, за винятком випадків, коли залучення інших осіб передбачено договором. Характерною особливістю таких угод є те, що виконавець відповідає за завдані збитки у разі невиконання чи неналежного виконання безоплатного договору про надання послуг. Додатково зазначимо, що процес регулювання відносин між

споживачами та виконавцями чи продавцями висвітлено у Законі України «Про захист прав споживачів». Цей закон регламентує зв'язки між споживачами товарів (робіт, послуг) та виробниками, продавцями чи виконавцями незалежно від форми власності. Він визначає права споживачів і встановлює механізм їхнього національного правового захисту.

Закон також дає визначення основних термінів:

- споживач — фізична особа, яка купує, замовляє або використовує товари (роботи, послуги) для власних потреб;

- виконавець — підприємство, організація або підприємець, які надають послуги або реалізують товари через договір купівлі-продажу;

- договір — усна чи письмова домовленість між споживачем і продавцем стосовно якості, термінів, ціни й інших умов надання послуг чи виконання робіт;

- термін придатності — період, протягом якого товар при дотриманні встановлених умов зберігання відповідає нормам і властивостям, визначеним у нормативних документах.

Основою для всіх видів операцій слугує Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». У ньому визначаються правові засади регулювання та організації бухгалтерського обліку, а також вимоги до складання фінансової звітності в країні.

Перелік нормативних документів щодо регулювання обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1. Нормативні документи, що регулюють облік, аналізу та аудит дебіторської заборгованості

№ п/п	Нормативний документ	Характеристика
1	2	3
1	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» затверджено ВРУ № 996-XIV від 16.07.99 [5]	Встановлює правові основи для регулювання організації, ведення бухгалтерського обліку та підготовки фінансової звітності в Україні, включаючи облік операцій із товарами..

1	2	3
2	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII [4]	Встановлює правові основи здійснення аудиторської діяльності в Україні та спрямований на формування системи незалежного фінансового контролю для захисту інтересів користувачів фінансової та іншої економічної інформації..
3	Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» № 352 від 29.12.95 р. (із змін. і допов.) [15]	Визначає основні документи, що складаються під час здійснення розрахунків у торгових операціях.
4	Податковий кодекс України затверджено Верховною Радою України № 2755-VI від 02.12.2010 (зі змінами і доповненнями) [18]	Регулює відносини у сфері оподаткування, встановлюючи вичерпний перелік податків і зборів, що діють в Україні, їхній порядок адміністрування, права та обов'язки платників, а також компетенцію контролюючих органів. Визначає повноваження посадових осіб під час податкового контролю, порядок патентування, видачі ліцензій та передбачає відповідальність за порушення податкового законодавства.
5	Господарський кодекс України затверджено ВРУ № 436-IV від 16.01.2003 (зі змінами і доповненнями) [9]	Цей Кодекс встановлює основні принципи ведення господарської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають у процесі організації й здійснення господарської діяльності між її суб'єктами.
6	Інструкція із застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій затверджено наказом Мінфіну № 291 від 30.11.1999 р. (зі змінами і доповненнями) [10]	Встановлює визначення та порядок ведення бухгалтерських рахунків для узагальнення методів подвійного запису інформації щодо наявності й руху активів, капіталу, зобов'язань, а також фактів фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій і інших юридичних осіб, незалежно від форми власності, організаційно-правових форм і видів діяльності. Це також стосується філій і відділень юридичних осіб, які мають окремий баланс.
7	Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Мінфіну України № 73 від 07.02.2013р. (із змін. і допов.) [16]	Метою є визначення основ, складу та принципів формування фінансової звітності, а також встановлення вимог до визнання й розкриття її основних елементів, включаючи товари.
8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено наказом Мінфіну України №237 від 08.10.99 року (зі змінами і доповненнями) [19]	Це Положення встановлює методологічні основи для формування інформації про дебіторську заборгованість у бухгалтерському обліку, її розкриття у фінансовій звітності, а також методи розрахунку резерву сумнівних боргів. Визначення термінів у межах П(С)БО 10 такі: дебітори — це юридичні або фізичні особи, які внаслідок минулих подій мають перед підприємством зобов'язання у вигляді певних сум коштів чи еквівалентів інших

1	2	3
		активів; дебіторська заборгованість — це сума зобов'язань дебіторів перед підприємством на встановлену дату.
9	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №15 «Дохід» затверджене наказом Мінфіну України №290 від 29.11.1999 (зі змінами і доповненнями) [21]	У тексті визначаються методологічні принципи формування інформації про доходи підприємства в бухгалтерському обліку та її подальшого розкриття у фінансовій звітності. Доходи від реалізації відображаються в обліку за умови виконання таких критеріїв: організація має підтверджене право на отримання виручки, що впливає з конкретного договору або іншого належного підтвердження; сума виручки може бути точно визначена. Є впевненість, що внаслідок цієї операції економічні вигоди організації зростуть. Це можливо у випадках, коли організація отримує актив як оплату або коли немає невизначеності щодо отримання активу. Додатково, право власності на продукцію повинно бути передано покупцеві, або ж у разі виконання робіт — вони прийняті замовником. Крім цього, витрати, пов'язані з даною операцією, мають бути чітко визначеними або прогнозованими..
10	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджено наказом Мінфіну України №318 від 31.12.1999 р. (із змін. і допов.) [22]	Встановлює методологічні принципи щодо формування інформації про витрати підприємства в бухгалтерському обліку та її відображення у фінансовій звітності..
11	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджено наказом Мінфіну України № 291 від 30.11.1999 р. [17]	План рахунків бухгалтерського обліку являє собою структурований перелік рахунків, що використовується для реєстрації та групування даних про факти фінансово-господарської діяльності у системі бухгалтерського обліку. Відповідно до цього плану, для обліку розрахунків з покупцями передбачено використання рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».
12	Лист НБУ «Про окремі норми Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні», затверджено листом НБУ №11-111/68-1907 від 01.03.2005 р. [12]	Визначає окремі положення щодо здійснення касових операцій у національній валюті України..
13	Закон України «Про обіг векселів в Україні», затверджено ВРУ №2374-3 від 05.04.2001 р. (із змін. і допов.) [7]	Аналіз особливостей обороту векселів в Україні передбачає вивчення процедур випуску переказних і простих векселів, здійснення операцій з ними, а також виконання зобов'язань за векселями в межах господарської діяльності.

1	2	3
14	Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті", затверджено ВРУ №185/94 від 23.09.1994 р. (із змін. і допов.)	Визначає порядок проведення розрахунків в іноземній валюті.
15	Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», затверджено ВРУ №959-12 від 16.4.1991 р. (із змін. і допов.) [6]	Розглядає ключові аспекти здійснення зовнішньоекономічної діяльності українськими підприємствами, включаючи експорт та імпорт товарів, робіт і послуг.
16	Положення про порядок уцінки і реалізації продукції, що залежала, з групи товарів широкого споживання, продукції виробничо-технічного призначення і надлишкових товарно-матеріальних цінностей, затверджено наказом Мін-економіки і Мінфіну України № 120/190 від 10.09.1996р. (із змін. і допов.).	Відповідно до цього Положення здійснюється уцінка товарів широкого вжитку та продукції виробничо-технічного призначення, які залишаються тривалий час нереалізованими і не користуються попитом серед споживачів. Також це стосується товарів та продукції, що частково втратили свою первісну якість, а також надлишкових товарно-матеріальних цінностей.
17	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» затверджено наказом Мінфіну України № 193 від 10.08.2000 р. ((із змін. і допов.)	Встановлює методологічні основи для формування бухгалтерської інформації про операції в іноземних валютах, а також порядок відображення показників фінансової звітності підприємств, розташованих за межами України, в національній валюті України. Особливу увагу приділено операціям, пов'язаним із експортом товарів, робіт і послуг.
18	Методичні рекомендації з формування складу витрат та порядку їх планування у торговельній діяльності, затвержені наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 22.05.2002 р. № 145 ((із змін. і допов.).	Визначають склад поточних витрат, пов'язаних із торговельною діяльністю, а також порядок їх планування на підприємствах усіх форм власності, незалежно від їхньої організаційно-правової форми. Ці положення мають рекомендаційний характер..

Джерела: згруповано автором

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» наведено визначення поняття «зобов'язання». Підприємство самостійно формує облікову політику, яка фіксує основні принципи ведення обліку відповідних об'єктів. Особливу увагу у сфері обліку дебіторської заборгованості приділено складному питанню обліку безнадійної дебіторської заборгованості, що може виникати через погіршення фінансового стану дебітора. Це питання

регламентоване підпунктом «г» пункту 138.10.6 Податкового кодексу України, де надано визначення такого типу заборгованості та розглянуто особливості її покриття банками і небанківськими фінансовими установами.

Нормативні документи, такі як Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) та ПКУ, надають різні трактування поняття «безнадійна дебіторська заборгованість». Однак суть цього терміна чітко виражена у його назві, тобто відсутня будь-яка надія на погашення боргу.

Дане питання також регулюється Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». У цьому законі передбачено можливість укладення мирової угоди між боржником і кредиторами, що стосується відстрочення, розстрочення або списання боргів боржника. Така угода може бути укладена на будь-якому етапі провадження у справі про банкрутство.

Додатково План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій разом з Інструкцією № 291 визначають правила застосування рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення інформації про активи, капітал, зобов'язання і факти фінансово-господарської діяльності підприємств. Згідно з Інструкцією № 291 рахунки класів 1 і 3 використовуються для обліку дебіторської заборгованості.

НП(С)БО 10 виступає основним документом для обліку дебіторської заборгованості. У ньому сформульовано визначення дебіторів як юридичних чи фізичних осіб, які в результаті попередніх подій заборгували підприємству певні суми коштів, їх еквівалентів або інших активів. Визначено також поняття дебіторської заборгованості як загальної суми боргу дебіторів на певну дату, яка класифікується на довгострокову, поточну або сумнівну. Довгострокова дебіторська заборгованість виникає поза межами нормального операційного циклу та повинна бути погашена після дванадцяти місяців з дати балансу. Поточна заборгованість виникає протягом нормального операційного циклу або має бути погашена у цей же термін. Сумнівний борг характеризується невпевненістю у його погашенні боржником. Безнадійною дебіторською

заборгованістю вважається борг, щодо якого існує впевненість у неповерненні або якщо минув строк давності позову. Чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості визначається як загальна сума поточної заборгованості за товари, роботи чи послуги, скоригована на резерв сумнівних боргів.

Згідно з НП(С)БО 15 "Дохід" дебіторська заборгованість визнається активом, якщо дотримуються наступні умови: передані покупцю ризики та вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію, товари чи інші активи; підприємство більше не управляє та не здійснює контроль над реалізованою продукцією; сума доходу може бути достовірно визначена; є впевненість у збільшенні економічних вигод підприємства внаслідок операції, а витрати, пов'язані з нею, можуть бути чітко оцінені.

Згідно з НП(С)БО 1 "Зобов'язання" визначаються як заборгованість підприємства, що виникла у зв'язку з минулими подіями та погашення якої в майбутньому спричинить зменшення ресурсів підприємства, які втілюють у собі економічні вигоди. Зобов'язання визнається, якщо його оцінка є достовірною та існує ймовірність зменшення економічних вигод унаслідок його виконання. Якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

На відміну від українських стандартів, у міжнародній практиці відсутній єдиний документ для регламентації обліку дебіторської заборгованості. Ці питання регулюються рядом міжнародних стандартів, таких як МСФЗ 1 "Подання фінансових звітів", МСФЗ 32 "Фінансові інструменти: розкриття та подання", МСФЗ 39 "Фінансові інструменти: визнання та оцінка". Проте жоден із цих стандартів не надає чіткого визначення поняття дебіторської заборгованості.

Отже, нормативно-законодавча база обліку, аналізу та аудиту дебіторської заборгованості є досить обширною. Вміння орієнтуватися в численних документах, що іноді суперечать один одному, дозволяє суб'єктам господарювання вести коректний бухгалтерський облік і здійснювати ефективний аналіз дебіторської заборгованості для її управління.

1.3. Організація та методика ведення обліку дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь»

Функціонування кожного суб'єкта господарювання спрямоване на задоволення потреб громадян, що забезпечується шляхом придбання і реалізації необхідних цінностей. У сучасних умовах такі операції часто здійснюються на основі попередньої чи наступної оплати. Водночас утворення дебіторської заборгованості зазвичай пов'язане з купівлею товарів, робіт чи послуг у разі авансових платежів або їх реалізації з наступною оплатою. Продаж продукції або надання послуг на умовах відтермінованої оплати вимагає ретельного підходу до організації бухгалтерського обліку таких операцій, зокрема до контролю за своєчасністю отримання грошових коштів для покриття дебіторської заборгованості в рамках системи управління компанії.

На сьогодні в Україні багато підприємств стикаються зі складнощами, пов'язаними із високим рівнем неплатежів. Одним із ключових чинників підтримки належного рівня ліквідності та платоспроможності компаній є ефективне управління дебіторською заборгованістю.

Сучасні умови ведення бізнесу вимагають вирішення ряду проблем, пов'язаних з обліком. Серед них – теоретичні та методичні аспекти класифікації і відображення заборгованості у системі бухгалтерського обліку, визначення видів заборгованості, облік простроченої та безнадійної заборгованості, аналіз фінансового стану дебіторів та автоматизація процесів взаєморозрахунків.

Методика обліку дебіторської заборгованості наведена на рис. 1.

Під час обліку дебіторської заборгованості на рахунках бухгалтерського обліку компанії слід враховувати, що перелік рахунків у Плані рахунків не є остаточним. Господарюючий суб'єкт може самостійно впроваджувати додаткові субрахунки, виходячи з потреб управління, контролю й аналізу дебіторської заборгованості, при цьому дотримуючись заданих кодів (номерів) субрахунків у Плані рахунків.

Рис.1.2. Методика обліку дебіторської заборгованості

Особливу увагу слід приділити порядку відображення списання простроченої дебіторської заборгованості, оскільки це безпосередньо пов'язано з формуванням бази, що підлягає оподаткуванню податком на прибуток. Коректне та своєчасне списання заборгованості суттєво впливає на результати фінансової діяльності підприємства.

З метою узагальнення відомостей щодо поточної і довгострокової дебіторської заборгованості організації в обліку користуються рахунками 1 класу «Необоротні активи» і 3 класу «Кошти розрахунки та інші активи» (табл.1.2).

Аналізуючи літературні джерела, можна виокремити кілька ключових проблем, пов'язаних із обліком дебіторської заборгованості.

До таких належать:

- організація бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості та її інтеграція в облікову політику;
- оцінка реальної вартості дебіторської заборгованості;
- формування та облік резерву сумнівних боргів;

- коректне відображення дебіторської заборгованості в бухгалтерських рахунках;

- аналіз розрахунків із покупцями та замовниками з використанням існуючих методик.

Таблиця 1.2. Рахунки для обліку дебіторської заборгованості

Рахунок	Призначення
18 «Довгострокова дебіторська заборгованість за необоротні активи»	«Облік дебіторської заборгованості фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після 12 місяців здати балансу»
34 «Короткострокові векселі одержані»	«Облік заборгованості покупців, замовників та інших дебіторів за відвантаженою продукцією (товари), виконані роботи, надані послуги та за іншими операціями, яка забезпечена векселями»
36 «Розрахунки т покупцями та замовниками»	«Облік розрахунків з покупцями та замовниками за відвантаженою продукцією, товари, виконані роботи й послуги. крім заборгованості, яка забезпечена векселем, а також узагальнення інформації про розрахунки з учасниками ПФГ»
37 «Розрахунки з річними дебіторами»	«Облік розрахунків за поточною дебіторською заборгованістю з різними дебіторами за авансами виданими, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків тощо»
38 «Резерв сумнівних борів»	«Облік резервів за сумнівною дебіторською заборгованістю, щодо якої є ризик неповернення»

Ознайомившись із дослідженнями щодо організації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, можна зробити висновок про її роль у структурі оборотних активів і грошових коштів установи. Відповідно до Наказу про облікову політику підприємства ПрАТ «Оболонь», дебіторська заборгованість, торгова дебіторська заборгованість та інші види дебіторської заборгованості, пов'язані з фіксованими платежами або платежами, які можна визначити й не мають котирування на активному ринку, класифікуються як фінансовий актив у категорії позик і дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість утримується для отримання платежів від дебіторів і відповідно обліковується до погашення за амортизованою вартістю. Критерій договірних грошових потоків спрямований на уникнення обліку за амортизованою вартістю складних фінансових інструментів, що несуть нестандартний кредитний ризик та виходять за межі звичайних процентних

ставок. Для торговельної дебіторської заборгованості підприємство використовує спрощений підхід, передбачений стандартом МСФЗ 9, який дозволяє застосовувати матрицю резервування. Завдяки цьому резерви для покриття збитків визначаються шляхом розподілу дебіторської заборгованості відповідно до строків утворення та прострочення платежів. Чим довший період прострочення, тим вищий коефіцієнт дефолту і відсоток резерву збитків. Історичні дані щодо прострочень та списань безнадійної заборгованості є ключовими для розрахунків.

Методи підприємства включають:

- аналіз у розрізі окремих балансів, який відстежує динаміку погашення кожного з них із подальшим усередненням статистики неплатежів;
- вінтажний аналіз, що враховує історію прострочень і списань заборгованостей, які виникли у конкретні періоди;
- аналіз змін статусу простроченої дебіторської заборгованості на кінець кожного періоду без огляду на час її виникнення.

Відповідно до вимог МСФЗ 9, необхідно враховувати не лише історичні дані, а й прогностичні показники. На основі історичних матриць резервування підприємство вносить корективи для врахування потенційних змін у якості погашення заборгованості. Резерв на покриття збитків від знецінення дебіторської заборгованості базується на оцінці ймовірності її погашення конкретними клієнтами. У разі погіршення кредитоспроможності або невиконання клієнтами зобов'язань понад допустимий рівень, фактичні результати можуть значно відрізнятись від очікуваних.

Якщо Товариство встановлює, що для конкретної дебіторської заборгованості відсутні об'єктивні ознаки знецінення, незалежно від її суми, така заборгованість включається до групи з аналогічними характеристиками кредитного ризику. Далі проводиться колективна оцінка цієї групи на предмет можливого знецінення.

Для проведення такої колективної оцінки дебіторська заборгованість об'єднується в групи на основі спільних ознак кредитного ризику. Ці ознаки є

ключовими для оцінки прогнозованих грошових потоків активів кожної групи та дозволяють визначити здатність боржників повністю виконати свої зобов'язання згідно з умовами договору щодо відповідних активів.

Прогнозовані майбутні грошові потоки групи дебіторської заборгованості, яка оцінюється колективно, визначаються на основі договірних умов активів, а також на основі досвіду управління щодо врегулювання заборгованості, що виникала в минулому, і ефективності повернення заборгованих сум. При цьому історичні дані коригуються з урахуванням актуальної інформації та нових спостережень. Це забезпечує відображення впливу сучасних умов, які раніше не враховувалися.

З метою узагальнення даних щодо поточної та довгострокової дебіторської заборгованості організації в обліку користуються рахунками І класу «Необоротні активи» і класу 3 «Кошти розрахунки та інші активи» (табл. 1.3).

Таблиця 1.3. Рахунки обліку дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь»

Рахунок	Призначення рахунку
18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи»	«Облік дебіторської заборгованості фізичних та юридичних осіб, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після 12 місяців з дати балансу»
34 «Короткострокові векселі одержані»	«Облік заборгованості покупців, замовників та інших дебіторів за відвантажену продукцію (товари), виконані роботи, надані послуги та за іншими операціями, яка забезпечена векселями»
36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	«Облік розрахунків з покупцями та замовниками за відвантажену продукцію, товари, виконані роботи й послуги, крім заборгованості, яка забезпечена векселем, а також узагальнення інформації про розрахунки з учасниками ПФГ»
37 «Розрахунки з різними дебіторами»	«Облік розрахунків за поточною дебіторською заборгованістю з різними дебіторами за авансами виданими, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків тощо»
38 «Резерв сумнівних боргів»	«Облік резервів за сумнівною дебіторською заборгованістю, щодо якої є ризик неповернення»

Згідно із Інструкцією про застосування рахунків бухгалтерського обліку

«за дебетом рахунку 18 відображається виникнення (збільшення) довгострокової дебіторської заборгованості та одержання інших необоротних активів, за кредитом — погашення (списання) довгострокової дебіторської заборгованості та вибуття інших необоротних активів.

Рахунок активний, балансовий, сальдо відображається в першому розділі активу балансу в складі необоротних активів». Субрахунки до рахунку 18 наведені на рис. 1.3.

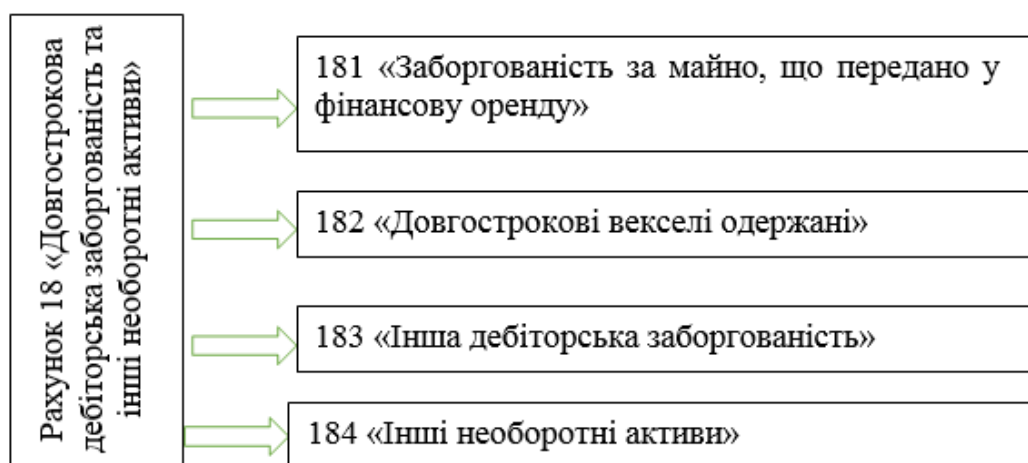

Рис. 1.3. Синтетичний облік довгострокової дебіторської заборгованості

З метою обліку короткострокових векселів застосовують рахунок 34 «Короткострокові векселі одержані».

На величину отриманого векселя проводять записи:

Д-т 34 К-т 36, 37 - отримано вексель за проведені роботи із відстрочкою оплати;

Д-т 31 К-т 34 - надходження коштів в оплату векселя.

В ході обліку розрахунків векселями застосовується журнал-ордер №8 та відомість №7, в разі використання журнальної форми - журнал № 3 та відомість № 3.4.

Облік розрахунків з покупцями і замовниками передбачає використання рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», що «має такі субрахунки:

- 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»;

- 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»;
- 363 «Розрахунки з учасниками ПФГ»;
- 364 «Розрахунки за гарантійним забезпеченням».

Субрахунок 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» передбачає ведення аналітичного обліку в гривнях і валюті, що визначена в договорі.

Субрахунок 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» передбачає ведення аналітичного обліку в гривнях і валюті, що визначена в договорі.

Аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками організовується в розрізі кожного покупця і замовника за кожним виставленим до сплати рахунком.

Бухгалтерські записи з обліку поточної дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками наведено у табл. 1.4, табл. 1.5.

Таблиця 1.4. Облік поточної дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками, заборгованості, яка забезпечена вексями ПрАТ «Оболонь»

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
Облік поточної заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками				
1	Відображено виконаних робіт, наданих послуг	36	701	12000
2	Одночасно на суму ПДВ	701	641	2000
3	Списано собівартість готової продукції, товарів, робіт, послуг	901	23,26,27, 28	7000
4	Погашено дебіторську заборгованість коштами на рахунок в банку	31	361	12000
Облік заборгованості, забезпеченої векселем				
1	Відображено продаж готової продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг	361	701	12000
2	Одночасно на суму ПДВ	701	641	2000
3	Списано собівартість готової продукції, товарів, послуг	901	23,26,27	7000
4	Одержано простий вексель у забезпечення дебіторської заборгованості за продану	34	361	12000
5	Погашено вексель коштами	311	34	12000
Розрахунки з підзвітними особами				
6	Видані грошові кошти із каси під звіт	372	301	4000
7	Придбані ТМЦ за рахунок підзвітних сум	22,28	372	3500
8	Списані витрати на відрядження	92	372	3500
9	Повернення невитрачених підзвітних сум в касу	301	372	500
10	Утримання неповернутих підзвітних сум із зарплати	66	372	500

Таблиця 1.5. Облік розрахунків за нарахованими доходами, претензіями, відшкодуванням завданих збитків ПрАТ «Оболонь»

№ з/п	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума
Розрахунки за нарахованими доходами				
1	Нараховано до отримання дивідендів	373	73,74	30000
2	Отримано доходи на банківський рахунок	31	373	30000
Розрахунки за претензіями				
3	Нараховано штраф контрагенту за невиконання умов договору	374	715	1000
4	Отримано штраф коштами на банківський рахунок	31	374	1000
Розрахунки з іншими дебіторами та державними цільовими фондами				
11	Видано працівникові згідно з його заявою матеріали в рахунок нарахованої заробітної плати	377	712	1200
12	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	712	641	200
13	Віднесено дохід від продажу на фінансові результати	712	791	1000
14	Списано собівартість реалізованих матеріалів	943	205	700
15	Списано собівартість реалізованих матеріалів на фінансові результати	791	943	700

Для обліку розрахунків із дебіторами використовується рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами» та відомість № 3.2. Згідно з Інструкцією щодо використання рахунків бухгалтерського обліку, на рахунку 37 ведеться облік поточної дебіторської заборгованості за авансами, нарахованими доходами, претензіями, відшкодуванням завданих збитків, позиками членів кредитних спілок та іншими операціями. За дебетом рахунку 37 відображається виникнення дебіторської заборгованості, а за кредитом – її погашення чи списання.

37 «Розрахунки з різними дебіторами» також передбачає субрахунків (рис.1.4).

За дебетом рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» виникнення дебіторської заборгованості, за кредитом - її писання».

Дебіторська заборгованість за виданими авансами (субрахунок 371) «відображає суму авансів, наданих іншим підприємствам в рахунок майбутніх поставок продукції, робіт, послуг».

На субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами» ведеться «облік розрахунків з підзвітними особами. Дебіторська заборгованість виникає в момент, коли перед від'їздом у відрядження відрядженого працівника підприємство забезпечує грошовими коштами (авансом) у розмірах, установлених нормативно-правовими актами про службові відрядження, тобто в межах суми, визначеної на оплату проїзду, наймання житлового приміщення і добових».

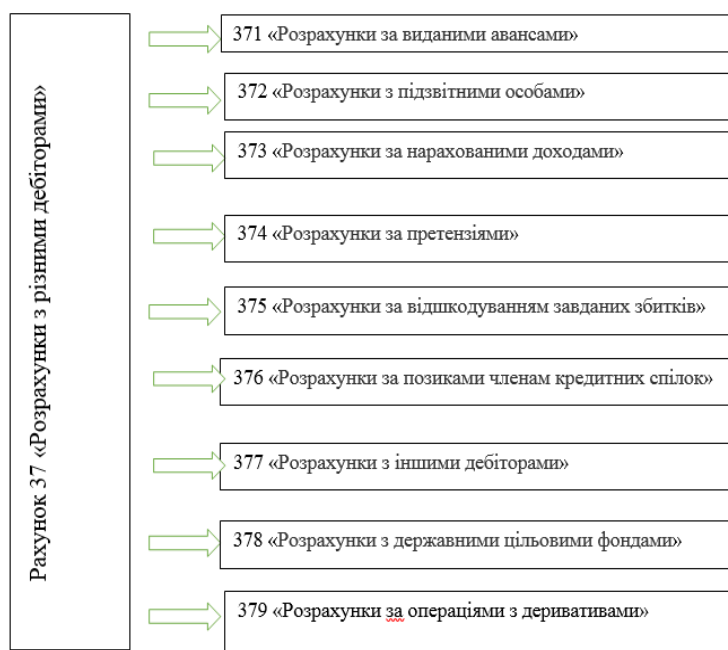

Рис. 1.4. Синтетичний облік розрахунків з різними дебіторами

На субрахунку 373 «Розрахунки за нарахованими доходами» ведеться «облік нарахованих дивідендів, відсотків, роялті тощо, які підлягають отриманню. Підставою (документом) виникнення дебіторської заборгованості та реєстрації на субрахунку 373 операцій за нарахованими доходами є бухгалтерська довідка, витяг з протоколу загальних зборів засновників, договір оренди тощо».

«Облік розрахунків за претензіями, які пред'явлені постачальникам, підрядникам, транспортним та іншим організаціям, а також за пред'явленими їм та визнаними штрафами, пенєю, неустойками» ведеться на субрахунку 374 «Розрахунки за претензіями».

«Облік розрахунків за відшкодуванням підприємству завданих збитків у результаті нестач і втрат від псування цінностей, нестач та розкрадання грошових коштів, якщо винуватця виявлено», ведеться на субрахунку 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків». Документальною основою висвітлення бухгалтерських записів по даному субрахунку являється:

- в частині появи дебіторської заборгованості: наказ директора господарюючого суб'єкта чи рішення суду;
- в частині сплати: «прибутковий касовий ордер, виписка банку, розрахунково-платіжна відомість».

«Облік розрахунків за позиками членам кредитних спілок у кредитних спілках» ведеться на субрахунку 376 «Розрахунки за позиками членам кредитних спілок».

Облік розрахунків за іншими операціями, облік яких не показується па інших субрахунках рахунку 37, організовується на субрахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами». Зокрема, це стосується «розрахунків за операціями, які пов'язані із здійсненням спільної діяльності (без створення юридичної особи), усі види розрахунків з працівниками (крім розрахунків з оплати праці та з підзвітними особами), інші розрахунки».

Рахунок 38 є «регулюючим, контрактивним, і використовується для уточнення дебіторської заборгованості на рахунках 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» і 37 «Розрахунки з різними дебіторами»».

Таким чином, коректно організований бухгалтерський облік дебіторської заборгованості має використовувати таку систему рахунків, що буде в достатній мірі відображати і характеризувати усю господарську діяльність із конкретизацією та забезпечувати одержання об'єктивних і своєчасних відомостей для ухвалення оптимальних управлінських рішень.

1.4. Напрями вдосконалення обліку дебіторської заборгованості на підприємстві

Через нестабільну ситуацію в Україні значна частина українських компаній опинилася на межі фінансової кризи. Однією з найбільших проблем є криза взаєморозрахунків, що виникла через суттєві обсяги заборгованості між українськими суб'єктами господарювання.

У таких умовах нестабільності ринку складно забезпечити високий рівень реалізації продукції та своєчасність оплати покупцями. Економічна криза змушує компанії продавати товари з відстрочкою платежу, що, у свою чергу, призводить до виникнення дебіторської заборгованості. Ефективна організація її обліку, аудиту та управління стає одним із ключових завдань підприємств.

На сьогодні постає низка невирішених питань щодо бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості. Серед найгостріших проблем виділяється суперечність між бухгалтерським і податковим обліком, зокрема щодо формування резерву сумнівних боргів, а також обліку сумнівної та безнадійної заборгованості.

Основні проблеми, які можна виділити в цьому контексті:

1. Недостатня розробленість методологій класифікації та оцінки дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги.
2. Відсутність повноцінної інформації про дебіторську заборгованість у форматі, що дозволяє провести аналіз розрахунків із покупцями.
3. Неєфективність методів розрахунку резерву сумнівних боргів відповідно до НП(С)БО 10.
4. Недостатня деталізація плану рахунків та інструкцій з обліку розрахунків із покупцями та замовниками.
5. Слабка система внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на підприємствах.
6. Нерозвинені механізми рефінансування як інструмент ефективного управління дебіторською заборгованістю.

Під час аналізу системи обліку були виявлені такі недоліки:

1. Структура дебіторської заборгованості, запропонована нормативними документами, не передбачає її деталізації та співвідношення різних видів цієї заборгованості.

2. Бухгалтерський облік не враховує специфіки цього активу, що створює складнощі у класифікації та оцінці.

3. Необхідність змін у побудові реєстрів аналітичного й синтетичного обліку дебіторської заборгованості. Зокрема, нині облік дебіторської та кредиторської заборгованостей ведеться в одному реєстрі (Журнал 3), хоча ці об'єкти принципово різняться і потребують окремого обліку.

4. Недостатня увага до аспектів оплати дебіторської заборгованості, визначення оптимального рівня вилучених ресурсів, а також розробки політики її управління.

5. Відсутність чітких методів відображення довгострокової і поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи і послуги в обліку.

6. Обмежена ефективність використання міжнародних методик аналізу дебіторської заборгованості через недостатній доступ до достовірної інформації щодо розрахунків із контрагентами. Водночас вітчизняні методики не забезпечують однозначного аналізу впливу заборгованості на фінансовий стан підприємства.

7. Недостатнє опрацювання питань, пов'язаних із обліком сумнівних боргів, зокрема формуванням резерву для їх покриття з метою усунення розбіжностей між бухгалтерським і податковим обліком.

Правила обліку та процедури списання простроченої дебіторської заборгованості заслуговують на особливу увагу, оскільки вони мають безпосередній вплив на формування бази оподаткування податку на прибуток. Точне і своєчасне списання зазначеної заборгованості має важливе значення для визначення фінансових результатів діяльності компанії.

Результати дослідження щодо обліку дебіторської заборгованості свідчать про необхідність удосконалення методики її обліку, що сприятиме

зміцненню фінансового становища підприємства. Рекомендується впровадити такі заходи:

- Застосування методу створення резерву сумнівних боргів на основі класифікації дебіторської заборгованості за строками погашення (до 3, 6 або 12 місяців).

- Використання практики надання знижок за дострокову оплату, поширеної в країнах із розвинутою ринковою економікою.

- Формування резерву сумнівних боргів за результатами інвентаризації дебіторської заборгованості наприкінці року перед складанням фінансової звітності та його використання протягом звітного періоду.

- Впровадження системи обмеження дебіторської заборгованості як в загальних обсягах, так і для кожного окремого дебітора (існуючого або потенційного) з періодичним переглядом лімітів.

- Удосконалення контролю стану розрахунків із дебіторами, особливо за простроченими заборгованостями, аби своєчасно ідентифікувати неприйнятні для підприємства ситуації.

- Забезпечення моніторингу співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей. Значне перевищення дебіторської заборгованості може загрожувати фінансовій стабільності підприємства та викликати потребу в додаткових фінансових ресурсах.

- Оцінка потенційних дебіторів шляхом аналізу їх фінансового стану, платоспроможності, репутації та іміджу.

- Внесення змін до НП(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість", що передбачатимуть чіткий поділ на довгострокову та короткострокову заборгованості. Наразі їх облік ведеться на різних рахунках бухобліку, однак у стандарті це не деталізовано.

Довгострокова дебіторська заборгованість визначається як сума, що виникає поза межами звичайного операційного циклу та підлягає погашенню після дванадцяти місяців з дати балансу. Поточна дебіторська заборгованість включає суми, що виникають у межах операційного циклу або погашаються

протягом тих самих дванадцяти місяців. Водночас поточна заборгованість є оборотним активом, а довгострокова – необоротним, і вони враховуються окремими рахунками.

Класифікація дебіторської заборгованості здійснюється за такими ознаками: за контрагентами, залежно від зв'язку із нормальним операційним циклом і терміном погашення, щодо об'єктів виникнення зобов'язань, а також за платоспроможністю дебітора. Відповідно до НП(С)БО 10 обов'язковим є поділ дебіторської заборгованості на поточну та довгострокову. Також передбачено розподіл на заборгованість вітчизняних та іноземних покупців. Дебіторська заборгованість групується за строками непогашення із визначенням коефіцієнта сумнівності, що дозволяє поділити її на сумнівну та безнадійну.

Необхідно зазначити, що суб'єкт господарювання може самостійно обирати ознаку класифікації. Варто підтримати пропозицію багатьох науковців щодо поділу дебіторської заборгованості за рівнем дотримання фінансової дисципліни на допустиму та невиправдану. Невиправдана заборгованість виникає внаслідок недоліків у функціонуванні компанії. Такий підхід дозволяє виявляти порушення фінансово-господарської дисципліни та оцінювати якість роботи контрагентів.

Серед основних проблем управління та обліку дебіторської заборгованості можна виділити: відсутність оцінки кредитоспроможності клієнтів і ефективності комерційного кредитування; нехватку професіоналізму фінансових менеджерів; низьку платоспроможність покупців; нерегламентовану роботу з простроченими боргами; недостовірну інформацію про строки погашення зобов'язань дебіторами; брак даних щодо зростання витрат у зв'язку із збільшенням обсягу дебіторської заборгованості та термінів її оборотності.

Для вирішення цих проблем важливим кроком є формування ефективної системи контролю якості фінансових розрахунків. Це передбачає розробку чіткої класифікації дебіторської заборгованості, спрощення методів її оцінки

та покращення документації аналітичної фінансової звітності. Пропонується також активно шукати нових клієнтів і замовників для зменшення ризиків несплати боргів, а також проводити систематичний моніторинг можливих дебіторів.

Доцільним кроком є впровадження системи лімітування дебіторської заборгованості, як загальних показників, так і суми на одного дебітора. Ці ліміти необхідно періодично переглядати, а також регулярно проводити інвентаризацію боргів. Організація управлінського обліку потребує структурування підприємства на окремі сегменти чи економічні суб'єкти, де кожен з них забезпечуватиме персональну відповідальність менеджера за визначені показники. Такі сегменти називаються сферами відповідальності, кожна з яких координується центром відповідальності, що формує роботу відповідно до встановленого графіка документообігу.

Активна робота зі створення графіка документообігу від центрів відповідальності до адміністрації підприємства свідчить про впровадження управлінського підходу в організацію облікової системи в цілому, включаючи дебіторську заборгованість як складову активів. Створення цього графіка охоплює всі рівні відповідальності – від найнижчого до адміністративного рівня, включаючи погодження та затвердження бюджетів керівниками підрозділів.

Впровадження системи бюджетування дебіторської заборгованості потребує виконання низки завдань, серед яких:

1. Фінансове планування діяльності підприємства у рамках його стратегічного плану розвитку.
2. Визначення персональної фінансової відповідальності за результати діяльності структурних підрозділів (центрів відповідальності).
3. Оптимізація цінової політики компанії.
4. Контроль і аналіз рентабельності кожного виду продукції, товарів, робіт чи послуг.

Формування бюджету дебіторської заборгованості передбачає

дотримання певних правил і включає такі етапи:

1. Розрахунок коефіцієнта інкасації для планового постачання товарів із відстрочкою оплати.

2. Складання плану погашення дебіторської заборгованості.

3. Вивчення можливості використання аутсорсингу для управління заборгованістю. Цей документ має визначати обсяг і структуру дебіторської заборгованості, спираючись на такі дані:

1. Залишки дебіторської заборгованості на початок періоду, що включають:

- Заборгованість за товари, аванси та іншу дебіторську заборгованість.
- Борги за минулі звітні періоди, які мають бути погашені у поточному періоді.

- Надходження коштів у погашення дебіторської заборгованості за реалізований товар та інші зобов'язання поточного періоду.

- Аванси за товари, отримання яких очікується у майбутньому звітному періоді.

- Поточні борги контрагентів за постачений товар із запланованим погашенням у наступному періоді.

2. Залишок дебіторської заборгованості на кінець звітного періоду, включаючи борги за товари, аванси та інші фінансові зобов'язання.

Щоб забезпечити ефективне впровадження системи бюджетування, важливо аналізувати організаційну структуру підприємства, на основі якої будується фінансова структура. Після ретельного вивчення облікової політики, визначення об'єктів обліку, джерел доходів та витрат, рекомендовано створити детальну структуру бюджетів, а також встановити їх формат і порядок складання.

Організація обліку дебіторської заборгованості має важливе значення для впорядкування даних і забезпечення прозорості фінансових операцій із дебіторами. Обліково-аналітична підтримка повинна достатньою мірою охоплювати всі аспекти господарських процесів із точним та детальним

описом. Це закладає основу для подальших досліджень у сфері аналітичного забезпечення управління дебіторською заборгованістю.

Висновок до розділу 1

У роботі проведено аналіз етапу первинного спостереження в системі бухгалтерського обліку, з акцентом на первинні документи та облікові регістри при журнально-ордерній формі ведення обліку. Описано характеристики первинних документів синтетичного характеру, які використовуються для оформлення нарахування і списання дебіторської та кредиторської заборгованості.

Деталізовано журнали та відомості, що використовуються підприємством для відображення стану заборгованості на синтетичному рівні. Це дозволило запропонувати аналітичну відомість контролю заборгованості з контрольно-аналітичними функціями. Вказаний документ забезпечує можливість відслідковувати виникнення і погашення заборгованості за кожним первинним документом, контрагентом та строками погашення кредиторської заборгованості.

Розглянуто особливості формування інформації про довгострокову та поточну заборгованість, а також поточні зобов'язання на синтетичних рахунках відповідно до вимог діючого Плану рахунків бухгалтерського обліку. Наведено порядок відображення в бухгалтерських записах операцій з різними видами дебіторської заборгованості та поточних зобов'язань за розрахунками.

Досліджено нормативне регулювання резервування дебіторської заборгованості згідно з НП(С)БО 10, МСФЗ 39 і ПКУ. Розглянуто особливості формування резерву сумнівних боргів відповідно до національних стандартів, описано методи його розрахунку і запропоновано алгоритм їхнього застосування. Проведено аналіз визначення сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості, її відображення в бухгалтерському обліку та порядок списання. Надано рекомендації щодо мінімізації ризиків прострочення заборгованості та ефективних дій для її погашення.

Встановлено, що національні стандарти не містять чіткого визначення сумнівної та безнадійної заборгованості; такі аспекти краще врегульовано в ПКУ, де також описана відповідальність підприємств за ненарахування резерву сумнівних боргів.

Здійснено аналіз національних положень та методичних рекомендацій щодо формування показників фінансової звітності. Зокрема, зроблено висновок про брак детальної інформації в НП(С)БО 1 щодо використання резерву сумнівних боргів для поточної дебіторської заборгованості.

Надано характеристику організації та проведення інвентаризації перед складанням фінансової звітності, а також висвітлено порядок відображення розбіжностей, виявлених під час цього процесу.

Вивчено методику обліку кредиторської та дебіторської заборгованості у Балансі (Звіті про фінансовий стан) та у Примітках до річної фінансової звітності. Виокремлено проблеми оцінки цих показників для цілей фінансової звітності. Таким чином, організація обліку дебіторської заборгованості відіграє ключову роль, сприяючи впорядкуванню даних, забезпеченню прозорості та достовірності інформації про розрахункові операції з дебіторами. Обліково-аналітичне забезпечення цієї сфери має бути структуроване таким чином, щоб відображати всі аспекти господарської діяльності з належною деталізацією. Це визначає необхідність подальших досліджень у галузі аналітичного забезпечення менеджменту дебіторської заборгованості.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ ПРАТ «ОБОЛОНЬ» ЗА 2023-2024 РР. ТА ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Оболонь»

Повна назва підприємства: приватне акціонерне товариство «Оболонь». Скорочена назва: ПрАТ «Оболонь». Організаційно-правова форма: акціонерне товариство.

ПрАТ «Оболонь» є юридичною особою, що має своє фірмове найменування, юридичну адресу, печатку із назвою організації, самостійний баланс, розрахунковий рахунок у банку та інші реквізити.

Основний вид діяльності підприємства згідно з Державним класифікатором видів економічної діяльності (КВЕД): виробництво пива (код 10.05).

Інші напрямки діяльності за КВЕД включають:

– 31.01 виробництво меблів для офісів і підприємств торгівлі; – 10.32 виробництво фруктових і овочевих соків; – 11.01 дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв; – 11.06 виробництво солоду; – 11.07 виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки; – 22.22 виробництво тари з пластмас; – 22.29 виробництво інших виробів із пластмас; – 43.13 розвідувальне буріння; – 46.34 оптова торгівля напоями; – 82.92 пакування; – 93.11 функціонування спортивних споруд; – 93.29 організування інших видів відпочинку та розваг; 44 – 47.25 роздрібна торгівля напоями в спеціалізованих магазинах; – 49.50 трубопровідний транспорт; – 56.10 діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування; – 68.20 надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; – 71.12 діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах; – 71.20 технічні випробування та дослідження; – 72.19 дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук; – 74.90 інша професійна, наукова та технічна діяльність, н.в.і.у.; – 35.13 розподілення електроенергії; – 38.22 оброблення та

видалення небезпечних відходів; – 38.32 відновлення відсортованих відходів; – 41.20 будівництво житлових і нежитлових будівель.

Код ЄДРПОУ: 05391057

Дата реєстрації: 29 червня 1993 року

Керівник: генеральний директор Булах Ігор Васильович

Юридична адреса: Україна, м. Київ, Оболонський район, вул. Богатирська, будинок 3.

Розмір статутного капіталу: 32 512 700 грн.

Згідно з Господарським кодексом України, підприємство «Оболонь» є корпоративним суб'єктом господарювання зі 100% українським капіталом. ПрАТ «Оболонь» разом із дочірніми підприємствами (далі – Група) спеціалізується на виробництві та реалізації різних марок пива, мінеральної води, безалкогольних та газованих напоїв під торговою маркою «Оболонь».

Компанія входить до рейтингу 40 найбільших пивоварних концернів світу завдяки своїм масштабам виробництва та якості продукції. Основними ринками збуту є Україна, Молдова і країни Прибалтики. У галузі спостерігається жорстка конкуренція, значний вплив на рішення покупців має цінова політика виробників.

Логотип представлений на рис. 2.1.

Рисунок 2.1 - Логотип ПрАТ «Оболонь»

Основна місія ПрАТ «Оболонь» полягає в задоволенні попиту споживачів на натуральні напої преміум-класу за доступною ціною. Головна мета діяльності – розширення присутності на нових ринках, збільшення прибутків та повне задоволення потреб клієнтів.

Наразі корпорація перебуває на стадії зрілості у своєму життєвому циклі. Темпи зростання продажів поступово уповільнюються, а максимальний рівень прибутку починає знижуватися через зростання витрат на маркетинг, спрямований на підтримання конкурентоспроможності продукції.

Управлінська система компанії має формалізований і бюрократизований характер. Для досягнення конкурентної переваги підприємство активно впроваджує диверсифікацію. Механізм прийняття рішень є децентралізованим.

Стратегія ПрАТ «Оболонь» орієнтована на задоволення очікувань споживачів, збереження провідних позицій на ринку пива та безалкогольних напоїв навіть в умовах економічної нестабільності в Україні. Вона передбачає постійний контроль якості продукції, захист довкілля, забезпечення безпечних умов праці, а також розвиток і навчання персоналу.

Підприємство «Оболонь» функціонує у вигляді приватного акціонерного товариства (ПрАТ). Це форма організації, у якій статутний капітал поділений на акції однакової номінальної вартості, а боргові зобов'язання покриваються майном товариства.

Управління в межах акціонерного товариства здійснюється наступними органами: президентом, наглядовою радою, ревізійною комісією та генеральним директором.

Організаційна структура управління Корпорації «Оболонь» регулюється чинним законодавством України. Її система управління є гібридною, зорієнтованою як на регіональні, так і на продуктові аспекти. На чолі компанії стоїть генеральний директор, який підзвітний центральному офісу. Він відповідає за: – планування господарської діяльності; – контроль за реалізацією визначених цілей та завдань; – формування стратегічних напрямів роботи.

Централізована модель управління базується на лінійно-функціональній структурі. Ця модель об'єднує структурні підрозділи та забезпечує ефективний розподіл обов'язків. Лінійні підрозділи займаються безпосереднім керівництвом і прийняттям рішень, тоді як функціональні забезпечують консультації, планування, контроль, координацію процесів та інформаційний

супровід. Така структура дозволяє оптимізувати горизонтальний розподіл працівників за напрямками діяльності та створити чіткий вертикальний зв'язок між підрозділами і керівництвом.

Рисунок 2.2 - Структура управління ПрАТ «Оболонь»

ПрАТ «Оболонь» використовує ефективну систему розвитку персоналу, що відповідає стратегічним цілям компанії та орієнтована на перспективний розвиток бізнесу. Ця система спрямована на підтримку та реалізацію конкретних запитів керівників. Головним ресурсом бізнесу є співробітники, які мають фахові знання, навички та інтереси. У структурі компанії працюють керівники, спеціалісти й робітники.

У ПрАТ «Оболонь» практикується демократичний стиль управління, який передбачає врахування думки працівників у процесі ухвалення рішень. Компанія активно підтримує та стимулює ініціативи, пропозиції, а також висловлення думок і почуттів кожного члена колективу.

Структура виробництва на ПрАТ «Оболонь» являє собою визначену форму організації виробничого процесу. Вона характеризується розмірами підприємства, кількістю та складом цехів і служб, їх просторовим

розташуванням, а також організацією виробничих ділянок і робочих місць у межах цехів (див. рис. 2.3).

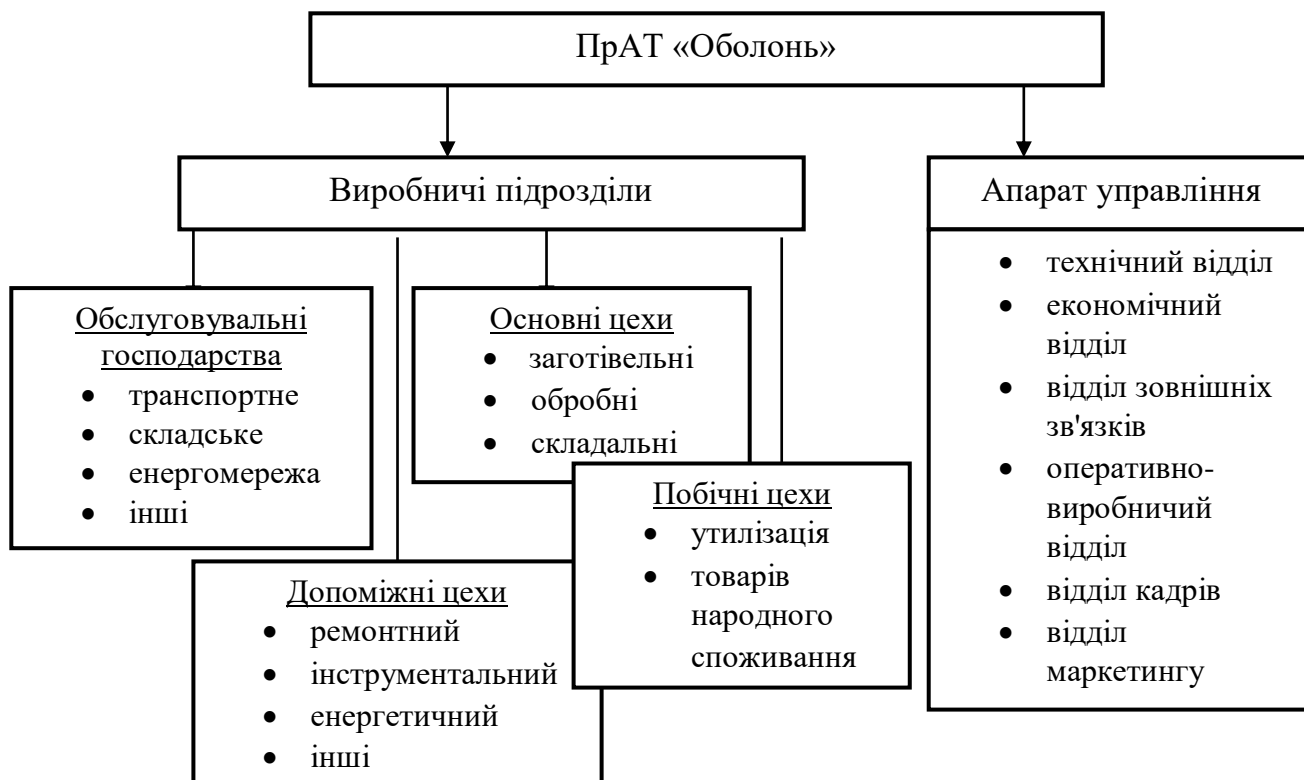

Рис.2.3.Виробнича структура ПрАТ «Оболонь»

Розрізняють такі види цехів і ділянок:

- основні;
- допоміжні;
- побічні.

У основних цехах здійснюється певна стадія виробничого процесу, пов'язаного з перетворенням сировини та матеріалів у готову продукцію або виконання кількох стадій виробництва для виготовлення окремого виробу чи його частини. Основні цехи можуть включати:

- заготівельні (ливарні, ковальські, штампувальні тощо),
- оброблювальні (токарні, фрезерні тощо),
- випускові (складальні).

Допоміжні цехи забезпечують безперебійну і належну роботу основних виробничих підрозділів, таких як енерго-ремонтні, механо-ремонтні та

ремонтно-механічні цехи. Обслуговуючі господарства займаються зберіганням продукції, транспортуванням сировини, матеріалів і готової продукції та іншими логістичними функціями. Побічні цехи спеціалізуються на утилізації відходів, виготовленні товарів нестандартного профілю (наприклад, авіазавод може виробляти побутову техніку, як холодильники), а також на наданні послуг підприємствам і населенню.

Одним із ключових компонентів для пивоваріння є солод. З метою забезпечення високоякісного солоду корпорація «Оболонь» збудувала солодовий завод у смт Чемерівці Хмельницької області — одне з найсучасніших підприємств в Європі. Для оснащення виробництва були залучені провідні світові компанії.

Лабораторія технологічного контролю ретельно перевіряє параметри готової продукції, і лише після її висновків продукція отримує дозвіл на відвантаження у торгові мережі. Посвідчення якості, яке видається ВТК, гарантує, що продукт відповідає чинним стандартам.

Структура компанії «Оболонь» формувалася протягом багатьох років відповідно до стратегії розвитку, яка орієнтована на диверсифікацію виробничих процесів, використання власної сировини, впровадження інновацій, абсолютну екологічну безпеку та соціальну відповідальність. До складу корпорації входять головний завод, два окремих цехи, два дочірніх підприємства і чотири підприємства, які мають корпоративні права.

Бухгалтерські служби ПрАТ «Оболонь» (рисунок 2.4) мають лінійно-функціональну структуру, з чого випливає безпосередня відповідальність головного бухгалтера. Несе персональну відповідальність за ведення бухгалтерського обліку та контроль за станом бухгалтерії, діє від імені підприємства, підписує разом з уповноваженими особами грошові та інші документи, баланси та інші форми фінансової звітності.

Головний бухгалтер встановлює обов'язки, права та відповідальність підлеглих бухгалтерів, а також спільно з керівництвом підприємства формує структуру бухгалтерських служб, визначає їх роль у системі управління та

забезпечує взаємодію з іншими підрозділами.

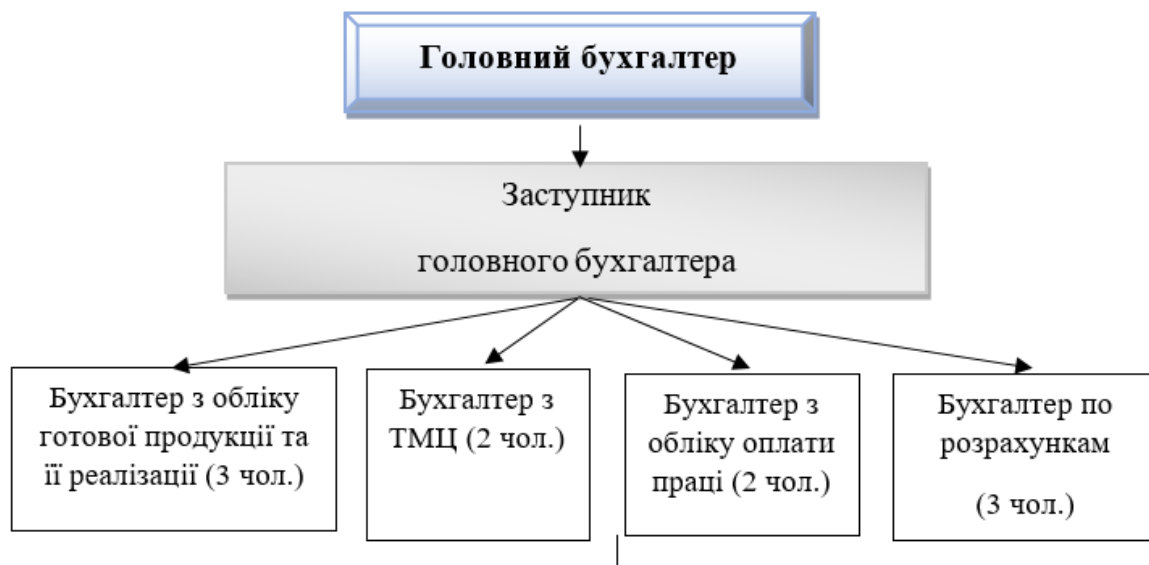

Рис. 2.4. Схема відділу бухгалтерії ПрАТ «Оболонь»

Головний бухгалтер відповідає за забезпечення дотримання встановлених процедур і принципів ведення бухгалтерського обліку, своєчасну підготовку та подання фінансової звітності. Він організовує контроль за точністю та достовірністю господарських операцій, що відображаються в бухгалтерському обліку, координує процес складання документів, розподіляє обов'язки між відповідальними працівниками, а також контролює виконання їх завдань. Основним завданням головного бухгалтера є забезпечення структури та впровадження облікової політики проекту.

Ця посада передбачає дотримання принципів коректного і прозорого ведення бухгалтерського обліку відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», враховуючи специфіку господарської діяльності підприємства. Головний бухгалтер не лише керує діяльністю бухгалтерських служб, а й проводить перевірки, контроль за веденням звітності та її аналіз, враховуючи статистичні та фінансові показники. Він вимагає від усіх працівників дотримання затверджених процедур подачі документів.

Роботу головного бухгалтера регулюють Наказ про облікову політику, План бухгалтерського обліку та Інструкція щодо його впровадження, а також інші нормативні акти у сфері бухгалтерського обліку.

Основні обов'язки головного бухгалтера включають:

1. Підготовка плану бухгалтерської роботи із вказанням усіх фінансово-господарських операцій.
2. Створення системи реєстрації та обліку, визначення її структури.
3. Оцінювання фактичного використання запасів і ресурсів.
4. Забезпечення своєчасної та повної подачі звітів відповідно до вимог законодавства.
5. Аналіз донорської фінансово-економічної діяльності з визначенням внутрішніх резервів.

Головний бухгалтер має право підписувати документи, що необхідні для приймання або відпуску товарно-матеріальних цінностей, коштів, розрахунково-кредитних операцій чи фінансових зобов'язань. Документи без його підпису визнаються недійсними та такими, що не підлягають виконанню. Ця посадова особа зобов'язана не приймати до виконання документи, які суперечать чинному законодавству, договорам чи нормам фінансової дисципліни. Головний бухгалтер підпорядковується безпосередньо керівнику підприємства і несе відповідальність згідно з законодавством у разі недбальства або порушення власних обов'язків.

До обов'язків заступника головного бухгалтера входить контроль за зобов'язаннями підприємства та ведення обліку фінансових операцій. Це включає реалізацію послуг, здійснення розрахунків із клієнтами, управління грошовими потоками в національній та іноземній валюті.

Заступник головного бухгалтера виконує широкий спектр завдань, що охоплюють облік і контроль фінансових операцій. Зокрема:

- ведення обліку товарно-матеріальних цінностей, довіреностей, рахунків, боргів та цінних паперів;

- підготовка банківських розрахункових даних та файлів у встановлених форматах;

- співпраця з митними, податковими, фінансовими, торговими, посередницькими та іншими клієнтами;

- здійснення платежів за товари та комунальні послуги; - розрахунок заробітної плати, переведення коштів за виконану роботу, а також проведення інших розрахунків для працівників.

До обов'язків також входить облік готової продукції та її реалізації, організація контролю грошових надходжень, вартості товарів і основних засобів. Важливим аспектом є точне відображення на рахунках бухгалтерського обліку змін у вартості цих об'єктів, а також облік собівартості продуктів переробки, калькулювання витрат на виробництво і реалізацію продукції чи послуг.

Господарсько-фінансові відділи слідкують за законністю, своєчасністю і правильністю підготовки звітності, укладання виробничих витрат, нарахування заробітної плати працівникам та дотримання економічних нормативів. Особлива увага приділяється дотриманню вимог щодо забезпечення фінансування капітальних інвестицій, погашення кредитів банків і фондів економічного стимулювання.

Бухгалтер із розрахунків заробітної плати відповідає за всі нарахування та утримання зарплати на основі первинних документів, таких як таблиць робочого часу або накази. Він також контролює використання коштів фонду оплати праці та веде облік соціальних виплат працівникам. Завдання бухгалтера включають розрахунок заробітної плати співробітникам, контроль витрат на фонд оплати праці, формування бухгалтерських проводок для різних видів витрат і відрахувань у позабюджетні соціальні фонди.

На підприємствах важливими є підготовка періодичних звітів за встановленими термінами, контроль касової дисципліни та розрахунки з відповідальними особами. Оформлення бухгалтерської документації має відповідати чинним регламентам. Бухгалтерія товарно-матеріальних цінностей

займається обліком змін у вартості товарів, калькулюванням витрат на виробництво, кошторисом продукції та її реалізацією.

Фінансова і статистична звітність формується відповідно до чинних нормативно-правових актів, що регулюють бухгалтерський облік. Методологічною основою облікового процесу виступають основні документи, інвентаризація, оцінка витрат і організація бухобліку (управлінського, бухгалтерського та податкового).

2.2. Аналіз фінансового стану ПрАТ «Оболонь» за 2023-2024 рр.

Аналіз виробничо-господарської діяльності є важливим елементом сучасного управління підприємством, що сприяє формуванню ефективних управлінських рішень. Завдяки його проведенню стає можливим об'єктивно оцінити результати роботи підприємства, виявити сильні та слабкі сторони, а також визначити резерви для покращення виробничої ефективності. Результати аналізу дозволяють розробляти заходи, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності компанії, адаптацію до умов ринкової конкуренції, оптимізацію витрат та покращення якості продукції.

Крім того, аналіз забезпечує раціональне використання ресурсів, даючи змогу оцінити ефективність витрат матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, а також знайти внутрішні резерви для зниження собівартості. Аналітична діяльність допомагає підтримувати фінансову стабільність підприємства: прогнозувати прибутковість, завчасно виявляти ризики та запобігати кризовим ситуаціям. Отримані дані також слугують основою для стратегічного та операційного планування, розробки бізнес-планів і виробничих програм.

Одним із ключових аспектів аналізу є контроль за виконанням прийнятих рішень і планів, що сприяє підвищенню ефективності управління та дисципліни персоналу. У сучасних умовах аналіз виробничо-господарської діяльності набуває особливої актуальності, адже він забезпечує наукову обґрунтованість прийняття рішень, сприяє оптимізації використання ресурсів та підтримці

стабільного розвитку підприємства.

ПрАТ «Оболонь» спрямовує свою виробничо-господарську діяльність на досягнення стратегічних цілей в цілому, проведемо аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2023 і 2024 роки. (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2023-2024рр

Показники	2023	2024	Абсолютне відхилення	Темп зміни, %
1	2	3	4	5
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн	10763029	12784705	2021676	118,78
2. Середньоспискова чисельність працівників, осіб	2056	2164	108	105,25
3. Фонд оплати праці працівників, тис.грн	784366	966878	182512	123,27
4. Виріток на одного працівника, тис.грн./особу	5234,936	5907,904	672,97	112,85
5. Середня місячна оплата праці, грн/особу	31791,75	37233,44	5441,693	117,11
6. Необоротні активи, тис.грн	4645295	5047032	401737	108,64
7. Оборотні активи, тис.грн	3164544	4191616	1027072	132,45
8. Поточні зобов'язання, тис.грн	1425237	1637964	212727	114,92
9. Довгострокові зобов'язання, тис.грн	465579	433407	-32172	93,089
10. Середньорічна вартість основних засобів, тис.грн	4525000	4808711	283711	106,26
11. Виробничі запаси, тис.грн	1302387	1432501	130114	109,99
12. Незавершене виробництво, тис.грн	97290	86739	-10551	89,15
13. Дебіторська заборгованість, тис.грн	1147673	1601234	453561	139,52
14. Віддача основних засобів, грн/грн	2,38	2,66	0,28	111,77
15. Середньорічна вартість активів, тис.грн	7809839	9238648	1428809	118,29
16. Собівартість реалізованої продукції, тис.грн	7500990	9800435	2299445	130,65
17. Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, коп	69,69	76,66	6,97	109,99
18. Валовий прибуток (збиток), тис.грн	3262039	2984270	-277769	91,48
19. Матеріальні витрати, тис.грн	4124933	5164530	1039597	125,20
20. Матеріаловіддача, грн/грн.	2,61	2,48	-0,13	94,87
21. Матеріаломісткість, грн./грн	0,38	0,40	0,02	105,40
22. Власний капітал, тис.грн	5919023	7167277	1248254	121,08
23. Фінансовий результат від операційної діяльності, тис.грн	2124421	1469230	-655191	69,15
24. Чистий фінансовий результат, тис.грн	1775997	1248254	-527743	70,28

У результаті аналізу основних техніко-економічних показників виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» виявлено, що майже всі показники демонструють позитивну динаміку. Зокрема, чистий дохід від реалізації продукції зріс на 2021676 тис. грн або на 18,78%, при цьому чисельність працівників збільшилася на 108 осіб або на 5,25%. Це сприяло зростанню виробітку на одного працівника на 672,69 тис. грн/особу або на 12,85%.

На підприємстві також зафіксовано зростання вартості активів на 1428809 тис. грн або на 18,29%, у тому числі збільшення необоротних активів на 401737 тис. грн або на 8,6% та оборотних активів на 1027072 тис. грн або на 32,45%. Вартість основних засобів зросла на 283711 тис. грн або на 6,27%, що в поєднанні зі збільшенням чистого доходу від реалізації продукції призвело до покращення ефективності використання основних засобів — їх віддача зросла на 0,28 грн/грн або на 11,77%.

Протягом 2023-2024 років ПрАТ «Оболонь» отримувало позитивні фінансові результати, проте спостерігається спад їх динаміки. Валовий прибуток зменшився на 277769 тис. грн або на 8,52%, фінансовий результат від операційної діяльності на 655191 тис. грн або на 30,85%, а чистий фінансовий результат скоротився на 527743 тис. грн або на 29,72%.

При цьому помітно збільшення витрат підприємства. Собівартість реалізованої продукції підвищилася на 2299445 тис. грн або на 30,65%, що спричинило зростання витрат на 1 грн реалізованої продукції приблизно на 7 копійок або на 10%. Відбулося також збільшення витрат на оплату праці (на 182512 тис. грн або на 23,27%) та матеріальних витрат (на 1039597 тис. грн або на 25,20%). Водночас середньомісячна заробітна плата працівників зросла на 5441,69 грн/особу і в 2024 році становила 37233,44 грн. Однак рівень матеріаломісткості зріс на 0,02 грн/грн або на 5,4%.

Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним для забезпечення стабільного функціонування, платоспроможності та конкурентоспроможності господарюючого суб'єкта в умовах динамічного ринкового середовища.

Основні аспекти його проведення охоплюють кілька важливих напрямків:

1. Оцінка фінансової стійкості та платоспроможності. Аналіз фінансового стану дає змогу визначити здатність підприємства вчасно виконувати свої зобов'язання, підтримувати ліквідність та забезпечувати безперервність господарської діяльності.

2. Виявлення фінансових ризиків і ознак кризових тенденцій. Своєчасне проведення аналітичного дослідження сприяє виявленню негативних процесів у фінансовій сфері, запобіганню банкрутству та підвищенню фінансової безпеки підприємства.

3. Прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Отримані результати аналізу служать основою для формування стратегій розвитку, визначення перспективних напрямків інвестицій, оптимізації структури капіталу та зростання прибутковості бізнесу.

4. Раціоналізація використання фінансових ресурсів. Завдяки аналізу оцінюється ефективність формування і застосування власного та залученого капіталу, а також визначаються резерви для підвищення рівня рентабельності.

5. Інформаційна підтримка зацікавлених сторін. Результати аналізу стають джерелом достовірної інформації щодо фінансового стану підприємства для власників, інвесторів, кредиторів, державних органів і ділових партнерів.

Таким чином, проведення аналізу фінансового стану є надзвичайно важливим, оскільки воно дозволяє оцінити ефективність діяльності, виявити проблемні моменти, зміцнити фінансову стійкість та приймати зважені управлінські рішення задля стабільного розвитку підприємства.

Процес аналізу фінансового стану охоплює дослідження низки ключових показників, згрупованих за такими напрямками: аналіз рентабельності, фінансової стійкості та ліквідності.

Таблиця 2.2. Аналіз рентабельності ПрАТ «Оболонь» за 2023-2024рр

Показники	2023	2024	Абсолютне відхилення
1	2	3	4
Рентабельність власного капіталу, %	30,01	17,41	-12,58
Рентабельність загальна (активів), %	19,22	13,51	-5,71
Рентабельність продукції, %	28,32	14,99	-13,33
Рентабельність продаж, %	16,50	9,76	-6,73

Аналіз показників рентабельності засвідчив, що ПрАТ «Оболонь» залишається прибутковим за підсумками 2023-2024 років, хоча всі оцінені показники демонструють негативну динаміку. Найбільше скорочення спостерігається у рентабельності власного капіталу (зниження на 12,58 в.п.) та рентабельності продукції (зменшення на 13,33 в.п.). Також відзначено спад рентабельності активів і рентабельності продажів, але ці показники зменшилися на більш помірні 6%. Рівень загальної рентабельності активів скоротився на 5,071 в.п., а рентабельність продажів впала на 6,73 в.п.

Окрім цього, були проаналізовані показники фінансової стійкості та незалежності (табл. 2,3). Результати дослідження свідчать, що всі розглянуті показники залишаються в межах рекомендованих нормативних значень.

Таблиця 2.3. Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь» за 2023-2024рр

Показники	Рекомендований норматив	2023	2024	Абсолютне відхилення
1	2	3	4	5
1. Наявність власних оборотних коштів	Збільшення	1739307	2553652	814345
2. Коефіцієнт фінансової автономії (незалежності)	>0,5	0,75	0,77	0,02
3. Коефіцієнт фінансової залежності	<0,5	1,31	1,28	-0,03
4. Коефіцієнт мобільності	>0,5	0,68	0,83	0,15
5. Коефіцієнт маневреності активів	0,2	0,54	0,61	0,06
6. Коефіцієнт фінансової стійкості	>1,0 (0,8)	1,28	1,22	-0,06
7. Коефіцієнт залежності підприємства від довгострокових зобов'язань	0,25	0,07	0,06	-0,01
8. Коефіцієнт реальної вартості майна	-	0,75	0,68	-0,07

Фінансові показники стійкості та незалежності демонструють позитивну

динаміку. Зокрема, спостерігається скорочення коефіцієнта фінансової залежності на 0,03, коефіцієнта фінансової стійкості на 0,06, коефіцієнта залежності підприємства від довгострокових зобов'язань на 0,01 і коефіцієнта реальної вартості майна на 0,07. Хоча зазначені показники зазнали зменшення, це сприяє їхньому наближенню до нормативних значень. Крім того, у роботі проведено аналіз показників ліквідності ПрАТ «Оболонь» за період 2023–2024 років.

Таблиця 2.4. Аналіз показників ліквідності ПрАТ «Оболонь» за 2023-2024рр

Показники	Рекомендований норматив	2023	2024	Абсолютне відхилення
1. Коефіцієнт абсолютної (грошової) ліквідності або норма грошових резервів	0,2:0,3	0,33	0,54	0,21
2. Коефіцієнт розрахункової ліквідності або швидкої (термінової) ліквідності	1,0	1,14	1,52	0,38
3. Коефіцієнт критичної ліквідності	0,8	1,24	1,63	0,39
4. Коефіцієнт покриття заборгованості (загальний або покриття боргів)	>2,0	2,22	2,56	0,34
5. Коефіцієнт покриття заборгованості за рахунок дебіторів	1,0	0,81	0,98	0,17

Усі розраховані показники демонструють позитивну динаміку. Коефіцієнт швидкої ліквідності зріс на 0,38, що свідчить про покращення здатності підприємства оперативно виконувати свої поточні зобов'язання. Це також вказує на зростання забезпеченості найбільш ліквідними активами, такими як грошові кошти та дебіторська заборгованість. Як наслідок, зменшився ризик короткострокової неплатоспроможності, підвищилася фінансова стійкість та зміцнилася довіра кредиторів.

Коефіцієнт критичної ліквідності також збільшився і станом на 2024 рік становить 1,63. Це означає, що підприємство здатне покрити 163% своїх поточних зобов'язань за рахунок найбільш ліквідних активів, до яких належать:

- грошові кошти;
- короткострокові фінансові вкладення;

- дебіторська заборгованість у її найліквіднішій частині.

Аналіз ділової активності виступає важливою складовою фінансового аналізу і визначає ефективність використання ресурсів для одержання доходу, забезпечення обігу та подальшого розвитку бізнесу. Ділова активність характеризується такими аспектами:

- швидкість обігу активів, запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості;
- ефективність використання ресурсів у процесах виробництва та реалізації продукції;
- здатність підприємства розширювати ринки та збільшувати обсяги продажів;
- динаміка зростання масштабів діяльності.

Таблиця 2.5. Аналіз ділової активності ПрАТ «Оболонь» за 2023-2024рр

Показники	2023	2024	Абсолютне відхилення
1. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	3,40	3,05	-0,35
2. Термін обороту оборотних активів, дн	107,32	119,67	12,35
3. Коефіцієнт оборотності запасів	8,26	8,92	0,66
4. Термін обороту запасів, дн	44,17	40,89	-3,26
5. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	9,38	7,98	-1,30
6. Термін погашення дебіторської заборгованості, дн	38,92	45,71	6,79
7. Віддача власного (акціонерного) капіталу, грн/грн	1,81	1,78	-0,03
8. Віддача загального капіталу (активів), грн/грн	1,37	1,38	0,01

Аналіз показників ділової активності продемонстрував, що у 2024 році коефіцієнт оборотності оборотних активів знизився на 0,35. Це свідчить про уповільнення перетворення оборотних активів на виручку, збільшення тривалості виробничо-комерційного циклу підприємства та можливе "замороження" більшої частини коштів у ресурсах. Крім того, було зафіксовано зростання термінів обороту оборотних активів на 12,35 днів і збільшення строків погашення дебіторської заборгованості на 6,79 днів, що вказує на негативну динаміку.

2.3. Методологічні та практичні аспекти аналізу дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь»

У сучасних умовах ринкової економіки, де конкуренція виступає її невід'ємним елементом, підприємства стикаються з труднощами у реалізації та збуті продукції. У таких випадках вони часто використовують послідовну форму оплати, що призводить до виникнення дебіторської заборгованості – важливої складової обігового капіталу. У процесі роботи з поточними активами слід приділяти особливу увагу дослідженню динаміки, структури, складу, причин виникнення, строків існування та терміну давності дебіторської заборгованості.

Стан розрахункової дисципліни значною мірою залежить від наявної дебіторської заборгованості, яка впливає на фінансову стійкість підприємства. Недотримання договірних зобов'язань і розрахункової дисципліни, а також несвоєчасне пред'явлення вимог щодо сплати боргів спричиняють значне збільшення необґрунтованої заборгованості, що, у свою чергу, послаблює фінансовий стан компанії.

Важливо розрізняти нормальну та прострочену заборгованість. Остання може стати джерелом фінансових труднощів: браку ресурсів для придбання виробничих запасів, виплати заробітної плати чи забезпечення оборотних коштів. Тому підприємства мають бути зацікавлені в зменшенні строків погашення такої заборгованості.

Аналіз дебіторської заборгованості починається із загального оцінювання її динаміки як у цілому, так і по окремих статтях. На цьому етапі потрібно визначити, чи не містить вона сум нереальних для стягнення або таких, за якими минув строк позовної давності. У разі їх виявлення слід оперативно вживати необхідні заходи для усунення проблемних сум.

Зовнішній аналіз розрахунків із дебіторами здійснюють на основі даних форми №1 «Баланс». Для внутрішнього аналізу використовуються відомості аналітичного обліку рахунків, що узагальнюють інформацію про фінансові стосунки з дебіторами. Динаміка та структура дебіторської заборгованості

детально представлені в таблиці 2.6. Усі необхідні дані взято з фінансової звітності за 2023-2024 роки. форма 1 «Баланс».

Таблиця 2.6. Аналіз динаміки та структури дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь»

№	Розрахунки з дебіторами	2023		2024		Відхилення(+,-)	
		тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн	%
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги, роботи	947078	82,52	1154958	70,96	207880	-11,56
2	Дебіторська заборгованість за виданими авансами	152450	13,28	400094	24,58	247644	11,30
3	з бюджетом	30573	2,67	55476	3,41	24903	0,74
4	у тому числі податок на прибуток	-	-	-	-	-	-
5	Інша поточна дебіторська заборгованість	17572	1,53	17147	1,05	-425	-0,48
6	Разом	1147673	100,00	1627675	100,00	480002	0

Рис . 2.5. Динаміка дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь» за 2023-2024 роки

На рисунках 2.6. та 2.7. показана структура дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь».

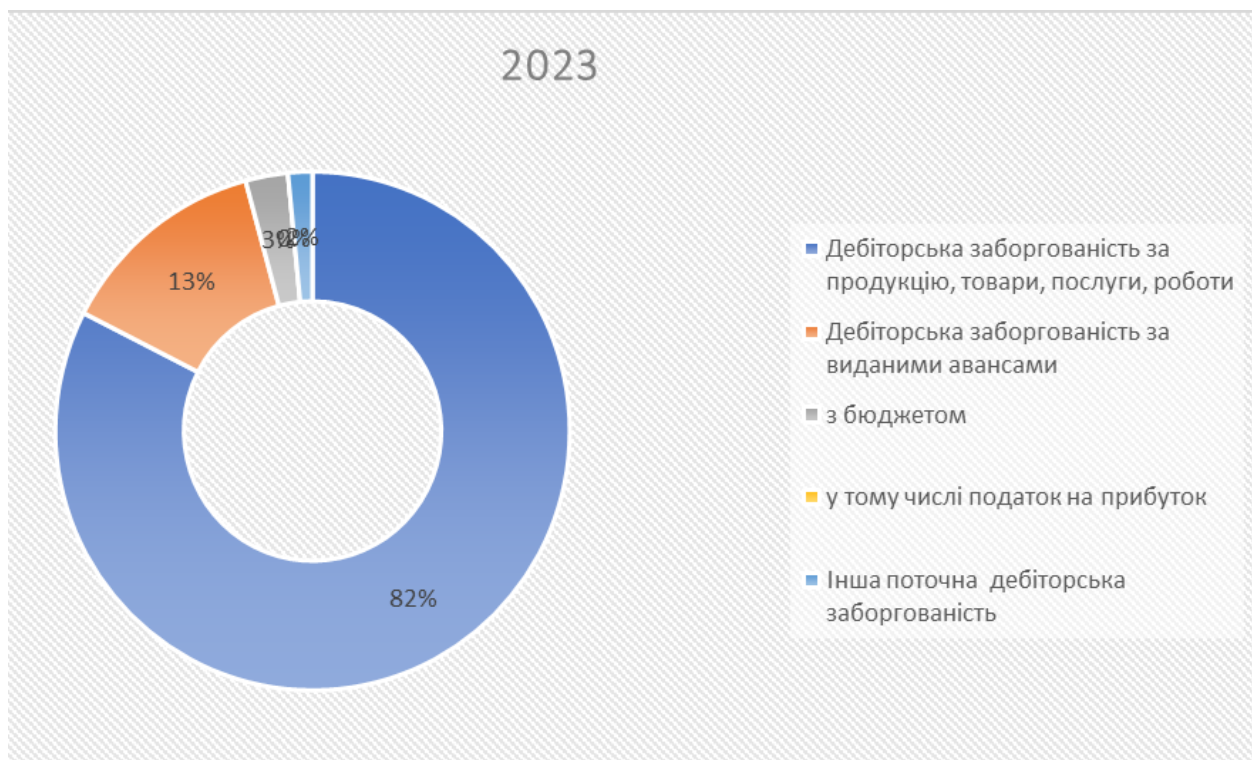

Рис. 2.6. Структури дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь» за 2023 рік

Рис. 2.7. Структури дебіторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь» за 2024 рік

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги в 2023 році становила 947078 тис.грн.(82,52%), а в 2024 збільшилась на 207880 тис. грн. це на 10,39 %. Заборгованість за виданими авансами у 2023 році була меншою на 247644 тис.грн. ніж у 2024 році. Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом в 2024 р. становить 55476 тис. грн., а в 2023 р. становила на 30573 тис.грн. більше. Інша поточна дебіторська заборгованість у 2023 р. становила 17572 тис.грн., а в 2024 р. на 425 тис.грн. менше.

Під час виробничого процесу нерідко виникають ситуації, коли обсяг кредиторської заборгованості суттєво перевищує дебіторську. Деякі економісти-теоретики вбачають у цьому доказ раціонального управління фінансами, оскільки підприємство залучає більше коштів у свій оборот, ніж вилучає із нього. Водночас бухгалтери-практики оцінюють таку ситуацію переважно негативно, аргументуючи це тим, що підприємство зобов'язане погашати свої борги незалежно від стану дебіторської заборгованості. З метою глибшого розуміння проведемо порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості за 2023-2024 роки. (Таблиця 2.7, 2.8)

Таблиця 2.7. Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості за 2023 рік на ПрАТ «Оболонь»

№ п/ п	Показник	Дебіторська заборгов. тис.грн.	Кредиторська заборг. тис.грн.	Перевищення заборгованості	
				Дебітор.	Кредитор.
1	Заборгованість за товари, послуги, роботи	947078	694669	252409	-
2	За розрахунками з бюджетом	30573	144125	-	113552
3	За розрахунками з податку на прибуток	-	59777	-	59777
4	Інші види заборгованості	17572	18235		663
5	Разом	995223	916806	252409	173992

На рисунках 2.8. та 2.9. показано порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості на ПрАТ «Оболонь».

ПрАТ «Оболонь».

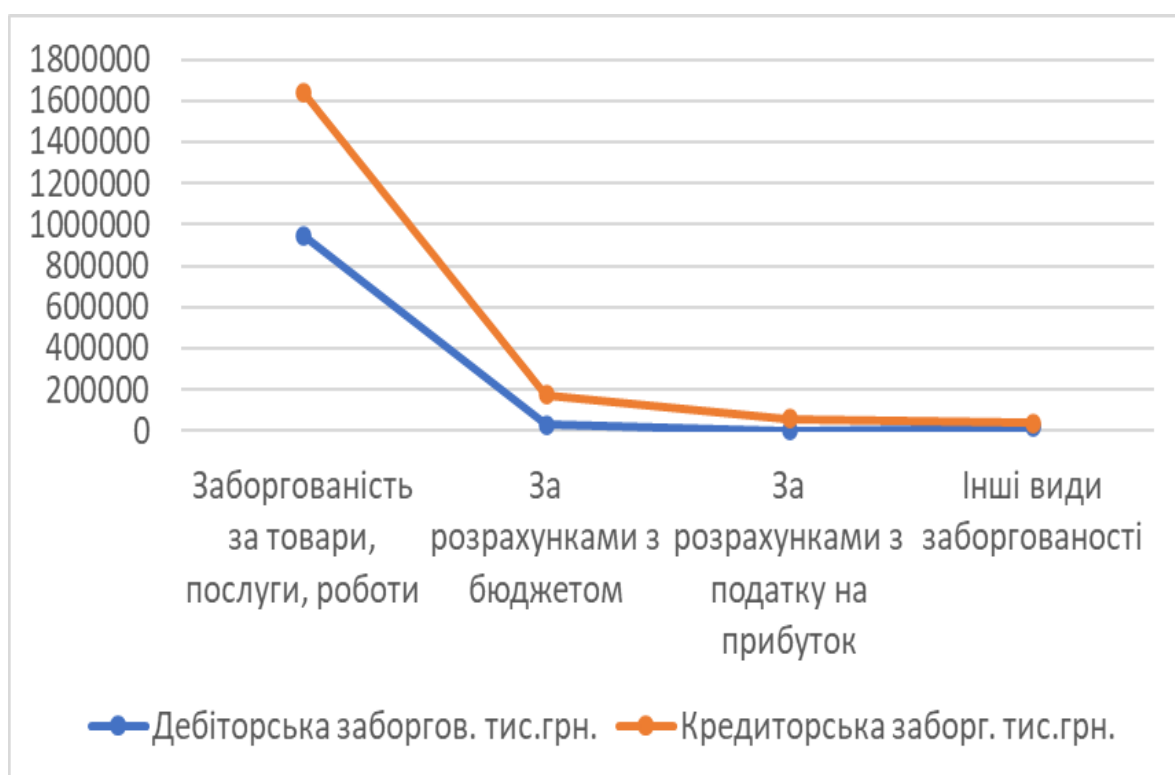

Рис.2.8. Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості за 2023 рік на ПрАТ «Оболонь»

Таблиця 2.8. Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості за 2024 рік на ПрАТ «Оболонь»

№ п/п	Показник	Дебіторська заборгов. Тис.грн.	Кредиторська заборг. тис.грн.	Перевищення заборгованості	
				Дебітор.	Кредитор.
1	Заборгованість за товари, послуги, роботи	1154958	994414	160544	
2	За розрахунками з бюджетом	55476	216268		160792
3	За розрахунками з податку на прибуток	-	30619		30619
4	Інші види заборгованості	17147	19912		663
5	Разом	1227581	1261213	160544	192074

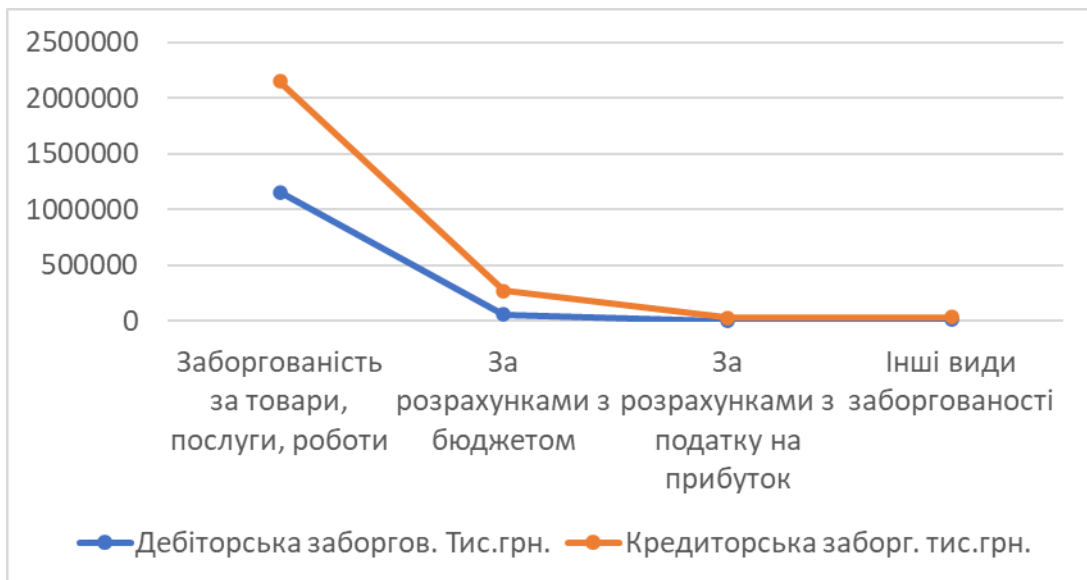

Рис.2.9. Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості за 2024 рік на ПрАТ «Оболонь»

Порівнявши таблиці 2.7 та 2.8 ми бачимо, що у 2023 році дебіторська заборгованість становила 252409 тис. грн., кредиторська 173992 тис.грн. У 2024 році дебіторська заборгованість зменшилась на 91865 тисячі грн., а кредиторська зросла на 18082,00 тис.грн.

Як збільшення, так і зменшення дебіторської чи кредиторської заборгованості можуть негативно впливати на фінансовий стан підприємства. Наприклад, скорочення дебіторської заборгованості порівняно з кредиторською може виникнути через погіршення взаємин із клієнтами, що спричиняється зменшенням кількості покупців продукції. У той же час, зростання дебіторської заборгованості порівняно з кредиторською часто є наслідком неплатоспроможності покупців.

Висновки до розділу 2

У сучасних умовах господарювання, коли конкуренція виступає невід'ємною складовою ринкової економіки, а реалізація та збут продукції часто ускладнюються, підприємства все частіше використовують різноманітні схеми оплати, зокрема за принципом послідовного розрахунку. Це призводить до виникнення дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість являє собою суми, які покупці та замовники заборгували підприємству. Головним індикатором цієї заборгованості є її оборненість. Цей показник відображає ліквідність і якість дебіторської заборгованості та обчислюється як співвідношення обсягу відвантаженої за реалізаційними цінами продукції до середнього рівня дебіторської заборгованості за визначений період.

У сучасних умовах особливу роль також відіграє порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованостей. Співвідношення цих видів заборгованості складає один із ключових етапів аналізу та дає змогу виявити причини виникнення дебіторської заборгованості.

Розглядаючи питання аналізу дебіторської заборгованості підприємства, необхідно приділити увагу оцінці її динаміки, складу, структури та якості. Зовнішній аналіз стану розрахунків із дебіторами базується на інформації, отриманій із форми № 1 «Баланс». Для внутрішнього аналізу застосовуються дані аналітичного обліку рахунків, які узагальнюють інформацію про взаєморозрахунки з дебіторами.

Бухгалтерська звітність має забезпечувати повне й достовірне уявлення про фінансовий стан організації та результати її діяльності, що є важливим елементом управління фінансами.

РОЗДІЛ 3 АУДИТ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

3.1. Мета, завдання та джерела інформації для проведення аудиту дебіторської заборгованості

Проведення аудиту дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь» має на меті отримання достатніх доказів для підтвердження достовірності, реальності дебіторської заборгованості, відображеної у фінансовій звітності.

Правильність ведення бухгалтерського обліку і відображення у фінансовій звітності дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь» визначається дотриманням норм законодавчих та нормативних актів.

Предметом аудиту дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь» виступають господарські процеси та операції, пов'язані з розрахунками підприємства з дебіторами.

Головні завдання аудиту дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь» наведені на рисунку 3.1.

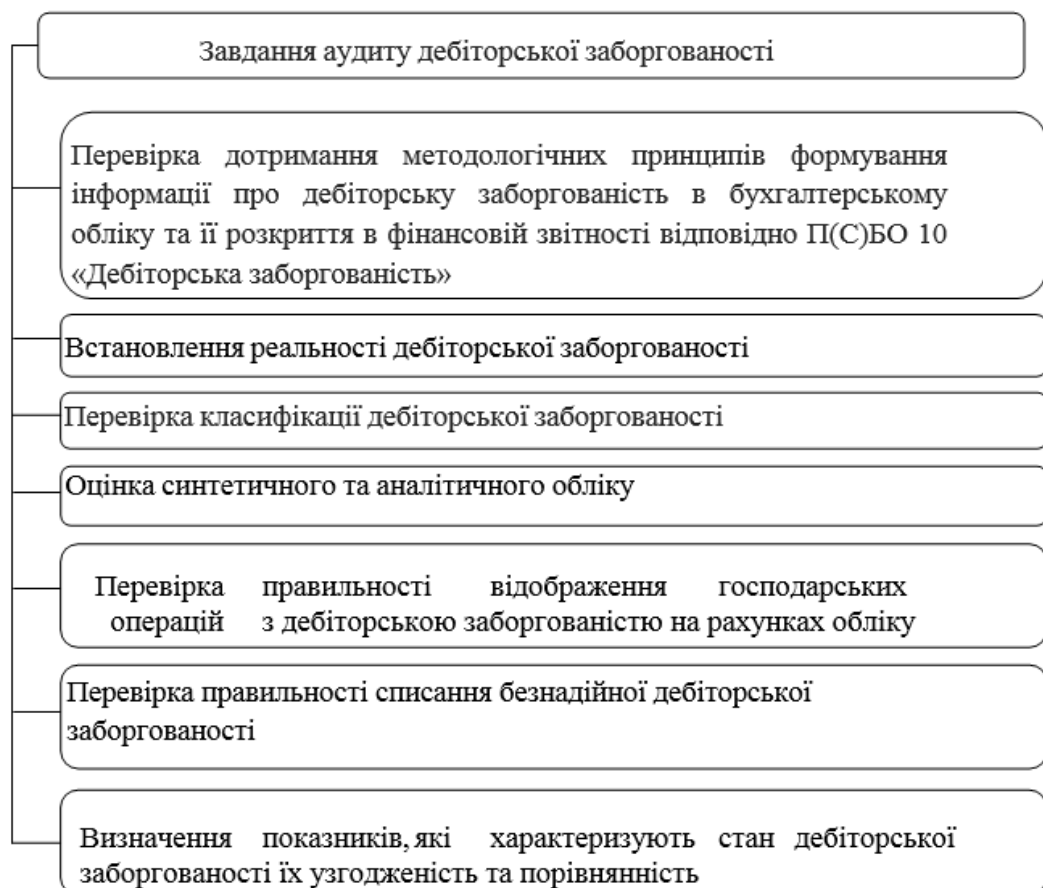

Рисунок 3.1 – Завдання аудиту дебіторської заборгованості

Об'єкти аудиту дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь» охоплюють такі аспекти: елементи облікової політики, зокрема порядок нарахування резерву сумнівних боргів; фінансова звітність; строки подання документів до бухгалтерії для виставлення рахунків; записи в первинних документах, облікових регістрах та звітності. Також враховується інформація про виявлені порушення, які отримали документальне підтвердження у звітах ревізій, перевірок, аудиторських висновках і відповідних постановках правоохоронних органів.

Основними джерелами інформації для проведення аудиту дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь» є:

- наказ про облікову політику підприємства;
- первинні документи, зокрема рахунки-фактури, накладні, касові документи, виписки банку тощо;
- договори на поставку продукції, надання послуг та інше;
- облікові регістри;
- фінансова звітність і супровідні пояснення;
- відповіді на запити аудитора;
- інформація, отримана під час аудиторської перевірки;
- попередні аудиторські висновки та результати ревізій;
- документація за претензійно-позовними справами.

Якість аудиту дебіторської заборгованості забезпечується перевіркою тверджень фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА), зокрема:

- реальність (існування): підтвердження факту наявності дебіторської заборгованості на конкретну дату;
- права і зобов'язання: дебіторська заборгованість належить суб'єкту господарювання на визначений момент;
- наявність: операція або подія, яка стосується дебіторської заборгованості, дійсно мала місце у звітному періоді;
- повнота: відсутність нерозкритої чи незадокументованої дебіторської

заборгованості;

- оцінка вартості: облік дебіторської заборгованості за відповідною балансовою вартістю;

- вимірювання: правильне відображення операцій з дебіторською заборгованістю згідно з належними сумами;

- подання та розкриття інформації: інформація щодо дебіторської заборгованості повинна бути належно розкрита, класифікована й описана у відповідності до законодавчих вимог.

Контроль якості аудиту дебіторської заборгованості забезпечується через належне планування аудиторської діяльності. У рамках МСА планування охоплює розробку загальної стратегії та детального підходу до визначення характеру, часу і обсягу аудиторської перевірки.

Планування аудиту дебіторської заборгованості є початковим етапом процесу перевірки, яке включає створення загального плану й детальної програми аудиту, а також визначення мети й завдань перевірки (див. рисунок 3.2).

Загальний план є організаційно-методичним документом, що визначає основні етапи аудиторського процесу у логічній послідовності. Його зміст та форма залежать від розміру суб'єкта господарювання, складності завдання, застосовуваних методів та технологій. План охоплює весь період проведення аудиту і поділяється на етапи: підготовчий, фактичний, основний та завершальний.

На підготовчому етапі аудитор знайомиться з бізнесом клієнта та його управлінським персоналом. В цей час проводиться збір загальної інформації про організацію обліку, обсяги виробничих і фінансових операцій, а також суму дебіторської заборгованості. Аудитор аналізує результати попередніх перевірок, оцінює облікову політику підприємства та стан системи внутрішнього контролю, а також визначає необхідну для роботи документацію. На цьому ж етапі відбувається оцінка аудиторського ризику.

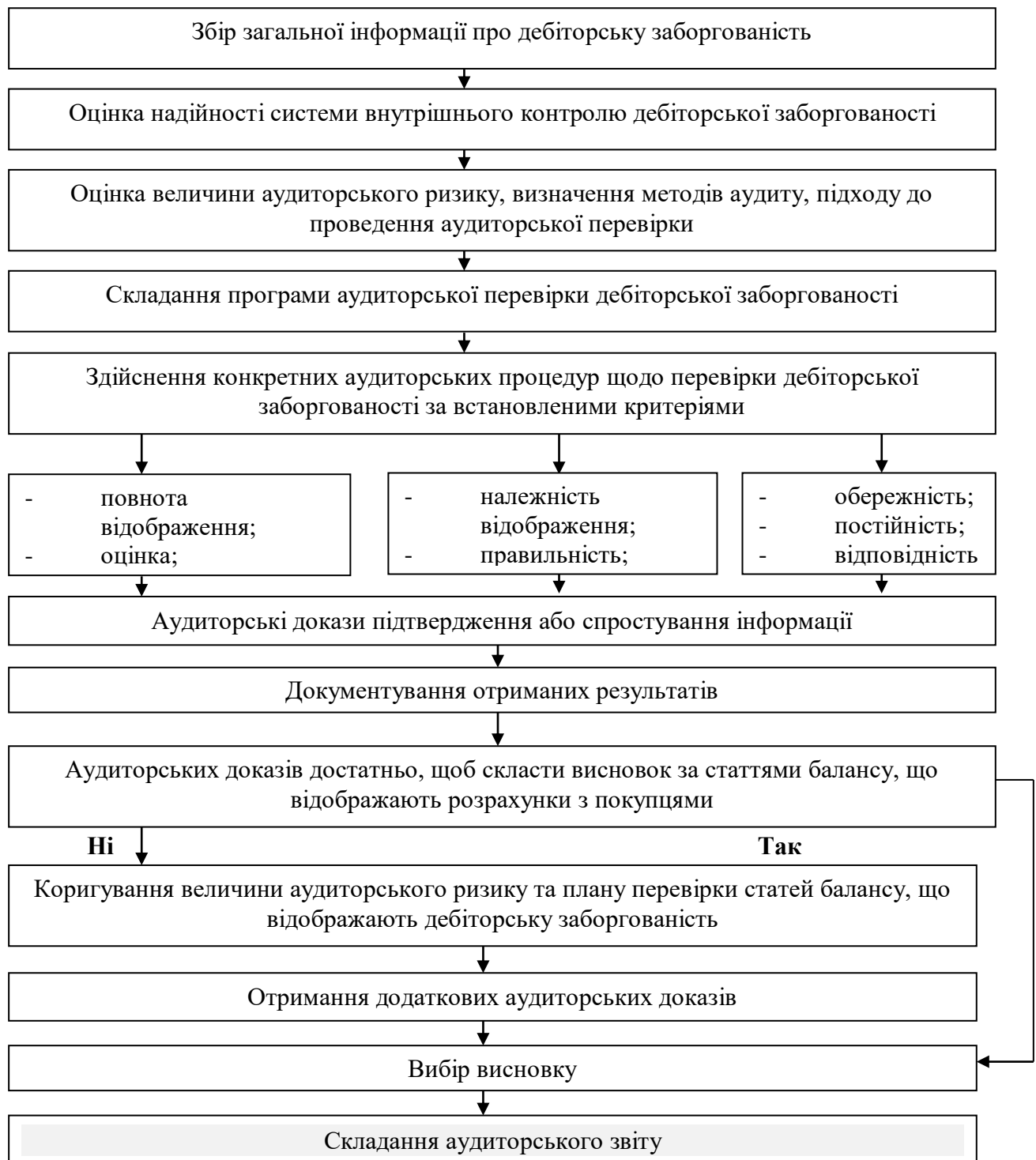

Рис. 3.2. Послідовність проведення аудиторської перевірки дебіторської заборгованості.

На другому етапі, який охоплює фактичну перевірку, робота починається з інвентаризації дебіторської заборгованості. Основною метою є підтвердження реальності залишків дебіторської заборгованості на відповідних субрахунках на основі первинних документів. Для цього використовується метод зустрічної перевірки, що дозволяє підтвердити якісні

аспекти тверджень про права та зобов'язання. Завершення цього етапу передбачає отримання аудиторських доказів, які підтверджують існування достовірних і повних залишків дебіторської заборгованості, розподілених за строками їх непогашення на певну дату. Як підсумок другого етапу, складається робочий документ аудитора, де узагальнюються всі зібрані докази.

Третій етап, що є основним, включає виконання визначених програмою аудиту процедур. Програма аудиту виступає ключовим документом, який регламентує характер, час і обсяги необхідних процедур, забезпечуючи виконання загального плану аудиторської перевірки. У програмі деталізуються заплановані аудиторські процедури, методи аудитування, а також типи доказів, які спрямовані на досягнення цілей перевірки та виконання завдань аудиту.

Четвертий етап реалізує аналітичні процедури. Відповідно до міжнародних стандартів аудиту, цей етап передбачає аналіз значущих фінансових показників і трендів із подальшим дослідженням відхилень і взаємозв'язків, які або суперечать іншій відповідній інформації, або суттєво відрізняються від прогнозованих значень. Методи аналізу можуть варіюватися від простих порівнянь до складного статистичного аналізу. Процес виконання аналітичних процедур включає визначення інформаційної бази, вибір методів аналізу, проведення самого дослідження та подальшу оцінку отриманих результатів. Щодо дебіторської заборгованості використовуються традиційні методики та обчислюються аналітичні показники, яким надається економічна інтерпретація. Мета такого аналізу — оцінити рівень, структуру, динаміку та стан дебіторської заборгованості, а також ефективність інвестування фінансових ресурсів у цю статтю активів.

Останній, п'ятий етап — завершальний. На цьому етапі аудитор аналізує всі виявлені порушення та результати попередніх процедур, доводить їх до відома управлінського персоналу підприємства й бере участь у прийнятті рішень щодо усунення недоліків чи підтвердження або спростування

висновків аудиту. Підсумком роботи аудитора стає формування аудиторського висновку або звіту, що містить узагальнення всієї зібраної протягом перевірки інформації.

3.2. Планування аудиту дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь»

На підготовчому етапі аудитор збирає необхідну інформацію для ознайомлення з діяльністю ПрАТ «Оболонь» загалом, а також аналізує стан його дебіторської заборгованості, використовуючи дані таблиці 3.1. Одночасно проводиться оцінка надійності системи внутрішнього контролю за цією заборгованістю (відповідно до таблиці 3.2). Це дає можливість аудитору сформулювати план аудиту з визначенням кількості, типів і масштабів процедур, які будуть виконані. Окрім зазначених заходів, на цьому етапі аудитор оцінює рівень аудиторського ризику як у загальному контексті перевірки, так і конкретно стосовно дебіторської заборгованості, а також обирає методи й підходи для роботи. Вирішальним завданням у цьому процесі стає розрахунок межі суттєвості, що здійснюється на основі професійного судження аудитора.

При складанні загального плану аудитор аналізує ключові питання, які обумовлені нормативним документом № 9 "Планування аудиту". Приклад такого плану представлений у таблиці 3.1.

Розробка програми аудиту охоплює ті самі етапи, що й створення загального плану. Вона є деталізованим доповненням до загального плану, яке включає конкретний перелік аудиторських процедур, необхідних для його практичної реалізації.

До програми аудиту входить перелік об'єктів перевірки за основними напрямками, а також розраховується час, який потрібно витратити на кожен із них. У документі оцінюється рівень ризику контролю та аудиту, визначаються терміни виконання аудиторських тестів і незалежних процедур, а також координується робота співробітників, залучених до перевірки. Висновки аудитора за кожним розділом програми фіксуються у робочих документах і стають базовим матеріалом для підготовки й обґрунтування аудиторського

звіту. Види, зміст та терміни проведення запланованих процедур у програмі повинні відповідати параметрам, затвердженим у загальному плані.

Таблиця 3.1. План аудиторської перевірки

Аудиторська фірма «Київ-Аудит»
 ПрАТ «Оболонь»
 термін перевірки за 2024 рік
 період перевірки
 з 01 вересня 2025р. - 30 вересня 2025 р.

№	Найменування аудиторських процедур	Термін перевірки	Назва документів, що надається для перевірки	Методичні прийоми орган. перевірки	ПІБ аудитора
1	2	3	4	5	6
1	Ознайомлення з діяльністю підприємства	01.09.25	Статут, наказ про облікову політику	Суцільний	Нестерець Марина
2	Перевірка залишків заборгованості згідно даних головної книги та їх відповідність залишкам в облікових регістрах.	02. 09.25 - 04. 09.25	Відомість, журнал ордер 3, головна книга	Суцільний	Нестерець Марина
3	Перевірка наявності актів звірок та їх відповідності даним аналітичного і синтетичного обліку	05.09.25 - 08. 09.25	Накладні, рахунки фактури, платіжні доручення, відомість, журнал 3	Суцільний	Нестерець Марина
4	Аналіз результатів проведення інвентаризації дебіторської заборгованості	09. 09.25	Інвентаризаційна відомість, журнал ордер.	Вибірковий	Нестерець Марина
5	Оцінка правильності розрахунку резервів сумнівних боргів	10.09.25- 13. 09.25	Рахунки бухгалтерії, відомість, журнал ордер 3.	Вибірковий	Нестерець Марина
6	Перевірка кореспонденції рахунків по створенню резерву та списанню сумнівної заборгованості	14.09.25- 16. 09.25	Платіжні документи, відомість, журнал ордер, головна книга.	Суцільний	Нестерець Марина
7	Перевірка відповідності залишку по рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» даним Балансу	17.09.25- 23. 09.25	Виписки установ банку, баланс, журнал ордер 3, головна книга	Вибірковий	Нестерець Марина

Продовження табл. 3.1.

1	2	3	4	5	6
8	Перевірка джерела списання безнадійної заборгованості	24.09.25	Акт на списання представницьких витрат, журнал ордер 3, головна книга, баланс	Вибірковий	Нестерець Марина
9	Звірка списання безнадійної заборгованості з обліком на за балансовому рахунку	25.09.25 - 27. 09.25	Накладні, розрахунки бухгалтерії, первинні документи, журнал ордер, головна книга	Суцільний	Нестерець Марина
10	Аудиторська правильність операцій у фінансовій звітності	28.09.25- 29. 09.25	Баланс, головна книга.	Суцільний	Нестерець Марина
11	Підготовка аудиторського звіту	30. 09.25	Робочі документи аудитора	Суцільний	Нестерець Марина

Програма аудиторської перевірки передається керівнику підприємства для ознайомлення та узгодження об'єктів і етапів перевірки. За запитом керівника до програми можуть бути внесені корективи. Зразок програми аудиторської перевірки наведено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2. Програма аудиторської перевірки

Аудиторська фірма «Київ-Аудит»
 ПрАТ «Оболонь»
 термін перевірки за 2024 рік
 період перевірки
 з 01 вересня 2025р. - 30 вересня 2025 р.

№	Найменування аудиторських процедур	Кінцевий термін виконання	Індекс робочого документу аудитора	ПІБ аудитора
1	2	3	4	5
1	Порівняння залишку заборгованості за даними головної книги із залишками в облікових регістрах.	04.09.25	ДЗ - 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5	Нестерець Марина
2	Аналіз наявності актів звірки та їх відповідності даним аналітичного і синтетичного обліку.	08. 09.25	ДЗ - 2.1, 2.2, 2.3	Нестерець Марина
3	Оцінка результатів проведення інвентаризації дебіторської заборгованості.	09. 09.25	ДЗ - 3.1, 3.2	Нестерець Марина
4	Перевірка правильності розрахунку резервів сумнівних боргів.	13. 09.25	ДЗ - 4	Нестерець Марина

1	2	3	4	5
5	Перевірка кореспонденції рахунків по створенню резерву та списанню сумнівної заборгованості	16. 09.25	ДЗ - 5.1, 5.2, 5.3	Нестерець Марина
6	Проведення перевірки відповідності залишку на рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» даним Балансу	23.09.25	ДЗ - 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5	Нестерець Марина
7	Аналіз походження джерела списання безнадійної заборгованості	24.09.25	ДЗ - 7.1, 7.2	Нестерець Марина
8	Звірка операцій списання безнадійної заборгованості із записами на забалансовому рахунку	27.09.25	ДЗ - 8.1, 8.2, 8.3, 8.4	Нестерець Марина
9	Аудиторська правильність операцій у фінансовій звітності	29. 09.25	ДЗ -9.1,9.2, 9.3, 9.4, 9.5	Нестерець Марина

ТЕСТ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

Мета контролю – з’ясувати чи:

1. Продажі відображають реальні операції, тобто товари фактично відвантажені або послуги надані.
2. Реєстрація продажів товарів чи послуг здійснюється своєчасно та коректно з урахуванням рахунку, суми і періоду.
3. Грошові надходження узгоджуються з балансовими рахунками дебіторської заборгованості.
4. Повернення товарів замовниками або інші резерви проходять затвердження та відображаються точно щодо рахунку, суми і періоду.

Результати проведених тестів впливають на зміст програми аудиту як на етапі підготовки аудитором до роботи, так і після завершення звітного періоду. Варто зазначити, що контрольні тести можуть виконуватися паралельно з тестами підтвердження, базуючись на одних і тих самих даних (див. табл. 3.3).

Таблиця 3.3. Загальні процедури контролю

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інф. відсутня	
1	2	3	4	5	6
1.	Одержання авансів не залежить від виписки рахунків ?	+			
2.	Виписка рахунків і відвантаження не залежать від роботи з коштами й іншим обліком дебіторської заборгованості?	+			
3.	Виписка рахунків не залежить від відправлення і збереження ТМЦ?	+			
4.	Контроль відповідності вимогам замовника не залежить від дебіторської заборгованості, бухгалтерського обліку і роботи з грошовими коштами?	+			
5.	Ведення аналітичного обліку дебіторської заборгованості не залежить від ведення Головної книги?			+	
6.	У випадку виходу у відпустку співробітника, в обов'язок якого входить робота з дебіторською заборгованістю кого призначають виконувати його обов'язок ?			+	
7.	Доступ до комп'ютеризованих записів дебіторської заборгованості обмежений тими особами, яким необхідний такий доступ у рамках їхніх службових обов'язків?		-		
8.	Попередньо пронумеровані документи на відвантаження, рахунки-фактури ведуться з належною перевіркою їх послідовності?	+			
9.	Недійсні і невикористані рахунки контролюються?	+			
10.	Для виставляння рахунків використовуються затвержені преїскуранти?	+			
11.	Переліки рахунків дебіторів з розбивкою по термінах оплати складаються (і регулярно перевіряються) відповідною особою?	+			
12.	Виписки по банківському рахунку розносить особа, що не зв'язана з обліком дебіторської заборгованості?		-		
13.	Чи перевіряються виписані рахунки клієнтам відповідною особою перед відвантаженням?	+			
14.	Відвантажені кількості звіряються з кількостями, по яких виставляються рахунок -фактури?	+			

Наскрізні тести застосовуються для аналізу контролю на всіх етапах — від створення первинного документа про господарську операцію до його

відображення в облікових регістрах та фінансовій звітності. Тести на відповідність допомагають оцінити ефективність внутрішньої системи контролю, її здатність оперативно виявляти та усувати потенційні помилки.
(Табл.3.4)

Таблиця 3.4. Тести з питань відображення в обліку операцій відвантаження і зв'язаної з ними дебіторської заборгованості

№	Перелік питань	Так	Ні	Примітка
1	2	3	4	5
1.	Чи ведеться на підприємстві : - книга реєстрації виписки рахунків; - книга реєстрації виписки накладних на відвантаження; - книга реєстрації договорів; - книга реєстрації претензій.	+		
2.	Чи існує графік документообігу по відвантаженню		-	Ксерокопія
3.	Чи завжди вчасно виписуються документи на відвантаження і передаються в бухгалтерію	+		Якщо ні, то взяти письмове пояснення
4.	Чи існує наказ про надання права підпису визначеним співробітникам на відвантажувальних документах	+		Ксерокопія
5.	Чи проводиться аналіз фактів оплати і відвантаження по виписаних рахунках: - з якою періодичністю; - у якому документі відображаються результати аналізу.	+		
6.	Проведення інвентаризації заборгованості: - періодичність; - документальне оформлення.	+		Ксерокопія
7.	Чи складаються акти звірення: - на дату інвентаризації; - перед виставлянням претензій; - в міру необхідності.	+	-	
8.	Аналітичний облік заборгованості ведеться в розрізі: - дебітора (по загальній сумі); - кожному відвантаженню; - договору.	+	-	
9.	Чи проводиться аналіз заборгованості з терміном позовної давності, що минув, на кінець кожного звітного місяця	+		
10.	Чи мається на підприємстві ДЗ, забезпечена векселями		-	Реєстр векселів
11.	Чи використовуються в розрахунках взаємозаліки	+		
12.	Чи існує ДЗ за бартерними договорами		-	
13.	Хто несе відповідальність за несвоєчасне погашення ДЗ покупцями	+		
14.	Чи списувалася ДЗ на витрати		-	Причини
15.	Чи переносилася ДЗ на інші рахунки		-	Причини

16.	Чи визначається вірогідність суми ДЗ на кінець року	+		
1	2	3	4	5
17.	Якщо є відвантаження запасів на умовах відстрочки оплати, то чи провадиться відображення ДЗ по справедливій вартості	+		
18.	Чи існує контроль за визначенням коефіцієнта сумнівності і нарахуванням РСБ	+		
19.	Чи було звернене стягнення на майно боржників у процесі судового розгляду по стягненню ДЗ		-	
20.	Хто на підприємстві проводить економічний аналіз ДЗ	+		Бухгалтер

3.3. Результати аудиту дебіторської заборгованості ПрАТ «Оболонь» за 2023-2024 роки

Результати роботи аудитора узагальнюються у звіті, який має підтверджувати всі аудиторські судження та висновки конкретними доказами. Звіти повинні бути переконливими, своєчасними, зрозумілими та збалансованими, з урахуванням їхніх особливостей масштабу й характеру.

Після систематизації виявлених помилок керівник аудиторської групи складає Лист-інформування для найвищого керівництва. У цьому документі детально описуються знайдені недоліки, пропонуються способи їх усунення, а також подаються рекомендації щодо використання внутрішніх резервів для підвищення ефективності діяльності підприємства. Також формується Звіт незалежного аудитора, що відображає основні результати перевірки.

АУДИТОРСЬКИЙ ЗВІТ

Аудиторська перевірка, проведена Нестерець Мариною, охоплювала облік дебіторської заборгованості ПрАТ "Оболонь" за 2024 рік. Перевірка включала розрахунки з вітчизняними покупцями, процедури створення резервів сумнівних боргів та списання безнадійної заборгованості. Підставою для проведення став договір № 34 від 20 серпня 2025 року.

За фінансовий стан компанії відповідав директор, за бухгалтерський облік – головний бухгалтер. Аудит проводився за участю зазначених осіб, а також

інших представників, пов'язаних із фінансовою та бухгалтерською звітністю. Перевірка тривала з 1 по 30 вересня 2025 року.

Для проведення аудиторського аналізу були надані такі документи: статут підприємства, наказ про облікову політику, накладні, рахунки-фактури, касові й банківські документи, договори, відомості (3.1-3.6), головна книга, баланс та фінансова звітність.

Перелік питань для перевірки включав:

- Розрахунки з вітчизняними покупцями;
- Розрахунки за виданими авансами;
- Розрахунки з підзвітними особами;
- Розрахунки за нарахованим доходом;
- Розрахунки за відшкодування збитків;
- Розрахунки за позиками членам кредитних спілок;
- Розрахунки з іншими дебіторами;
- Коректність створення резервів сумнівних боргів та списання безнадійної заборгованості.

Для аналізу потенційних ризиків невідповідності аналітичних даних бухгалтерського обліку з фінансовою звітністю та виявлення недоліків претензійно-позовної роботи було проведено вибірккову перевірку документів за період з 1 січня по 31 грудня 2024 року. Під час аналізу звітних даних встановлено: дебіторська заборгованість на 31 січня 2025 року становила 1 227 581 тис. грн, кредиторська – 1 261 213 тис. грн.

Перевірка виявила наявність простроченої дебіторської та кредиторської заборгованості, включно із тією, за якою минув термін позовної давності. Дослідження проводилося вибіркковим методом і складалося зі співставлення договорів, рахунків-фактур, накладних, актів виконаних робіт і звітних даних станом на 31 грудня 2024 року.

Достовірність обліку дебіторської та кредиторської заборгованості була підтверджена наявною документацією ПрАТ "Оболонь". Інвентаризація

розрахунків із постачальниками та підрядниками проводилась відповідно до законодавчих вимог України.

Під час аудиту було встановлено наступні порушення:

1. У звітності за II квартал 2024 року відсутній номер і підпис. Виявлено невідповідність дати та суми між звітністю і головною книгою (зазначено дату 14.06.2024 та суму 27 256,56 грн у звітності, тоді як у головній книзі – дату 15.06.2024 та суму 29 366,56 грн).

2. У рахунку-фактурі від 21.07.2024 відсутній підпис, а також зафіксовано невідповідність сум та дати у порівнянні з відомістю 3.2. В рахунку зазначена сума 146 500,02 грн, тоді як у відомості – 147 600,92 грн.

Висновки за підсумками перевірки:

1. Виявлено порушення в розрахунках із вітчизняними покупцями.
2. Зафіксовано неправильності у формуванні резервів сумнівної заборгованості.

Директор Аудиторської Фірми «Київ-Аудит» Нестерець Марина

Висновки до розділу 3

При проведенні аудиторських процедур, оцінці отриманих даних та формуванні підсумків перевірки дебіторської заборгованості аудитор має враховувати, що недотримання клієнтом вимог законодавства та нормативних актів України може призвести до викривлення фінансової звітності підприємства й суттєво вплинути на його фінансові результати.

Одним із ключових етапів ефективної аудиторської перевірки дебіторської заборгованості є аналіз формування та наявності облікової політики підприємства, особливо в частині обліку дебіторської і кредиторської заборгованості. Цей процес створює основу для складання достовірного висновку про фінансовий стан та господарську діяльність клієнта.

Дані, отримані в ході аудиту системних аспектів, є критично важливими для формування загального уявлення аудитора про бухгалтерську звітність

підприємства. Інформація з цього розділу взаємопов'язана з іншими сегментами аудиту, що сприяє комплексному аналізу.

Аудитору необхідно досягти достатнього рівня розуміння систем обліку та внутрішнього контролю щодо дебіторської і кредиторської заборгованості, що дозволить йому розробити ефективну стратегію проведення аудиту. Важливо застосовувати професійні знання для оцінки ризиків аудиту та розробляти заходи й процедури, спрямовані на мінімізацію ризиків до прийняттого рівня.

Підготовка до аудиту повинна включати детальне планування роботи з врахуванням особливостей бізнесу клієнта. Планування передбачає формулювання основної стратегії, а також розробку підходів до визначення характеру, термінів та часу проведення перевірок. Аудиторський план дебіторської заборгованості має охоплювати графік виконання усіх аудиторських процедур.

У рамках програми аудитор оцінює ризики внутрішнього контролю, а також власний ризик невиявлення суттєвих помилок у звітності, яке може виникати протягом роботи. Він фіксує строки проведення аудиторських тестів та незалежних процедур, координує роботу допоміжного персоналу підприємства і визначає присутність інших аудиторів чи виконавців, якщо ті залучені до перевірки.

Записи і висновки аудитора за кожним пунктом програми документуються у робочих матеріалах. Ця інформація служить фактичною базою для підготовки звіту та обґрунтування висновків, які аудитор передає керівництву клієнта.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

У процесі вивчення наукових джерел, нормативних документів та систематизації організаційно-методичних підходів до обліку, аналізу і аудиту дебіторської заборгованості у дипломній роботі було визначено її економічну сутність як об'єкта обліку та аналізу. Дебіторська заборгованість розглядається як частина активів, що пов'язані із зобов'язанням контрагентів сплатити підприємству грошові кошти чи інші матеріальні ресурси в рамках договірних зобов'язань. Це визначення підкреслює як її бухгалтерську характеристику як активу, так і джерела виникнення – договірні відносини.

Ключову роль у організації обліку дебіторської заборгованості відіграє її класифікація. Ознайомлення із різноманітними підходами до класифікації дозволило виділити основні ознаки: за термінами погашення, за мірою спорідненості з контрагентами, а також залежно від об'єктів виникнення. Такий підхід допомагає оцінити реальний стан розрахунків з клієнтами та сприяє зниженню розміру дебіторської заборгованості.

Ще одним важливим аспектом є нормативна база, що регулює організацію обліку дебіторської заборгованості. Законодавство України, постанови уряду, накази міністерств, відомств та нормативно-правові акти таких структур, як Державна податкова служба чи Національний банк України, створюють юридичний фундамент для документального оформлення та належного обліку. Знання цих норм дає можливість коректно вести облік і проводити своєчасний аналіз заборгованості з метою її ефективного управління.

Об'єктом проведеного дослідження було обрано ПрАТ «Оболонь». Аналіз показав стабільну та ефективну роботу підприємства протягом аналізованого періоду. Показники ліквідності та платоспроможності компанії демонструють позитивну динаміку, що свідчить про здатність суб'єкта господарювання виконувати свої зобов'язання за рахунок власних оборотних активів.

У компанії функціонує значне коло дебіторів, взаємовідносини з якими

регламентуються договорами. Основний первинний документ для обліку дебіторської заборгованості – це накладна, що містить усі необхідні реквізити, такі як одиниці виміру, назва продукції, її ціна, кількість та підсумкова сума. Видача готової продукції зі складу підтверджується товарно-транспортною накладною, оформленою згідно з чинним законодавством.

Організація первинного, аналітичного та синтетичного обліку в ПрАТ «Оболонь» відповідає вимогам законодавства. Бухгалтерський облік ведеться з використанням типових форм первинної документації, що доповнюється відповідними бухгалтерськими проводками.

Покращення системи обліку дебіторської заборгованості потребує посилення професійної компетенції співробітників облікового апарату. У сучасних умовах якісна організація облікових процесів у компанії є завданням лише кваліфікованих спеціалістів. Особливої уваги потребує порядок списання простроченої дебіторської заборгованості, адже така операція безпосередньо впливає на фінансові результати діяльності компанії. Таким чином, результати дослідження свідчать про необхідність вдосконалення методичних підходів до обліку дебіторської заборгованості як важливого чинника поліпшення фінансового стану підприємства.

Аудит дебіторської заборгованості є одним із важливих завдань у вирішенні питань, що виникають під час управління господарською діяльністю підприємства, зокрема у забезпеченні оптимального балансу між ліквідністю та прибутковістю.

Нині однією з основних проблем у сфері аудиту дебіторської заборгованості є відсутність стандартизованої програми, яка б відповідала актуальним вимогам якісного проведення перевірок. Існуючі програми здебільшого містять лише перелік аудиторських процедур, строки виконання та індекс робочого документа. Програма ж має бути більш деталізованою і передбачати врахування особливостей різних видів дебіторської заборгованості. Наприклад, до неї можна включити такі аспекти:

- контроль відповідності критеріям оцінки та визнання дебіторської

заборгованості;

- формування резерву сумнівних боргів згідно з обліковою політикою;
- аудит правильності обліку довгострокової дебіторської заборгованості, взаєморозрахунків із покупцями та замовниками щодо реалізованої продукції, виконаних робіт чи наданих послуг, а також іншої поточної заборгованості;
- перевірку коректності бухгалтерських записів під час обліку дебіторської заборгованості;
- відображення результатів операцій у відповідних облікових реєстрах та звітних формах.

Також в аудиті доречно передбачити етап аналізу ключових показників дебіторської заборгованості. Він дозволить оцінити стан розрахунків із дебіторами та надати рекомендації для подальшого фінансового розвитку підприємства. Проведені розрахунки коефіцієнтів допоможуть аудитору точніше оцінити динаміку і структуру дебіторської заборгованості й зробити детальні висновки про її стан.

Реалізація зазначених рекомендацій сприятиме підвищенню ефективності виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь», а також зміцненню конкурентоспроможності компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг" [Електронний ресурс]: від 01.06.2000 р. № 1776 //Верховна рада України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/265/95-вр>
2. Закон України "Про захист прав споживачів" [Електронний ресурс]: від 12.05.91 р. № 1023 1776 //Верховна рада України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
3. Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" від 23.09.94 р.№ 185/94 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/185/94-вр>.
4. Закон України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність" [Електронний ресурс]: від 21.12.2017 № № 2258-VIII //Верховна Рада України. : офіційний веб-портал. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс]: від 16.07.1999 № 996-XIV//Верховна рада України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
6. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 № 959-XII[Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
7. Закон України «Про обіг векселів в Україні» від 05.04.2001 №2374-3 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>
8. Закон України «Про підприємництво» від 07.02.1991 № 698-XII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-12>

9. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: від 13.01.2003 № 436-IV //Верховна рада України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

10. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств від 30 листопада 1999 року [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу до тексту закону <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

11. Конституція України [Електронний ресурс]: від 28.06.1996 № 254к/96-ВР//Верховна рада України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

12. Лист Національного банку України "Про окремі норми Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні" №11-111/680-1907 від 01.03.2005 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1907500-05>

13. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності. Затверджено наказом Міністерства фінансів України 28.03.2013 № 433 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text> (дата звернення 11.04.2024 р.)

14. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку. Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 356 29.12.2000 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00#Text> (дата звернення 09.04.2024 р.)

15. Наказ Міністерства статистики України „Про затвердження типових форм первинного обліку" [Електронний ресурс]: від 29.12.95 р № 352 //Міністерство фінансів України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>

16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку-1«Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

17. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, господарських операцій підприємств і організацій від 30 листопада 1999 року № 291, зі змінами і доповненнями //Верховна рада України.: офіційний веб-портал. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>

18. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: від 2.12.2010 № 2755-VI //Верховна рада України. : офіційний веб-портал. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-1713>.

19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>

20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 “Фінансові інструменти” затверджене наказом Міністерства фінансів України № 559 від 30.11.2001 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (дата звернення 08.04.2024 р.)

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99. № 290 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

22. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» від 31.12.1999 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

23. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 №

24. Положення Про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України від 16.12.2002 № 508 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу до тексту закону <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0174-03#Text>

25. Аналіз господарської діяльності : навчальний посібник / [за заг. Ред. І.В.Сіменко, Т.Д. Косової] – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 384 с.

26. Аналіз господарської діяльності: теорія та практикум : навч. посіб. / Н. Ю. Єршова, О. В. Портна. – Львів : Магнолія 2006, 2015. – 306 с.
27. Аудит : підруч. / В.В. Рядська, Я.В. Петраков. – К. : ЦУЛ, 2018. – 416 с.
28. Аудит: курс лекцій / Л.А. Козаченко, А. Г. Костирко. – Миколаїв: МНАУ, 2020. – 128 с.
29. Аудит: методика і організація : навч. посіб. / Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 319 с.
30. Аудит: підручник (в двох частинах) / за ред. Грушко В.І./ Брадул О.М., Шепелюк В.А, Ільїна С.Б., Юнацький М.О., Хорошенюк А.П., Брадул Т.В., 4-те вид. доп. і перероб. –К. : Видавництво Ліра-К, 2019. –324 с.
31. Багацька, К. В. Фінансовий аналіз : підручник / К. В. Багацька, Т. А. Говорушко, О. О. Шеремет ; Нац. ун-т харч. технол. — К. : АртЕК, 2014. — 320 с.
32. Баранова А.О. Аудит : навч. посіб. / А. О. Баранова, Т. А. Наумова., А.І. Кашперська. – Х. : ХДУХТ, 2017. – 246 с.
33. Беренда Н.І. Аудит дебіторської заборгованості //Удосконалення обліково-аналітичної роботи та її вплив на економічну інтеграцію країни: колективна монографія / За ред. канд. екон. наук., проф. Л.М. Чернелєвського. – К.: НУХТ, 2018. — С.14-19.
34. Беренда Н.І., Саухіна О.В. Удосконалення управління дебіторською заборгованістю на підприємствах харчової промисловості. Науковий вісник Херсонського державного університету Серія:Економічні науки. Випуск 30. Частина 4. м.Херсон – 2018. С.99-102
35. Бондаренко О, Онищенко В. Як видавати, обліковувати та оподатковувати підзвітні кошти (2023) Головбух URL: <https://buhplatforma.com.ua/article/7738-pdzvtn-koshti-vidacha-oblk-ta>
36. Бутинець Ф.Ф. та ін. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник

для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутинця. – 8-ме вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП "Рута", 2009. – 912 с.

37. Внутрішній аудит : навч. посіб. / за ред. Ю. Б. Слободяник. – Суми : ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2018. – 248 с.

38. Ганусич, В. О., Гурська, І. В. (2016). Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний аспекти. Науковий вісник ужгородського університету. Серія: економіка, (1 (1)), 441-445.

39. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. Посібник / В. В. Шкроміда, М. М. Василюк, Т. М. Гнатюк. – Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2016 – 219 с.

40. Економічний аналіз: Навч. посібник. За ред. Волкової Н.А./ Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. – Одеса: ОНЕУ, ротапінт. – 2015. – 310 с.

41. Зарудна Н. Я., Кундеус О. М., Яковець Т. А. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності: Навчальний посібник. Тернопіль : ТАЙП, (2016). – 283 с.

42. Іщенко Я.П., Подолянчук О.А., Коваль Н.І. Фінансовий облік 1: підручник / Я.П. Іщенко, О.А. Подолянчук, Н.І. Коваль. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю. В. 2020. – 496 с.

43. Кіндрацька Г.І. Аналіз господарської діяльності : підручник. / Г.І. Кіндрацька, А.Г. Загородній, Ю.І. Кулиняк. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. – 320 с.

44. Ковальчук, К.Ф Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій.: навчальний посібник. / К.Ф.Ковальчук - К.: Центр учбової літератури, - 2012. - 326с

45. Колос І.В., Корєпова А.О. Науково-методичні підходи до управління дебіторською заборгованістю: зарубіжний досвід. Внесок молодих вчених у розбудову сучасного менеджменту підприємств: Матеріали XI

Міжнародної наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих учених (Київ, 18-19 листопада 2020 р.). Київ: НУХТ, 2020. С. 41-44.

46. Контроль: незалежний, внутрішній, державний: навч. посіб. : [Електронний ресурс] / М.С. Пашкевич, Н.Л. Шишкова; М-во освіти і науки України, Нац. гірн. ун-т. – Електрон. текст. дані. – Дніпро : НГУ, 2017. – 182 с. – Режим доступу: <http://nmu.org.ua>.

47. Корнилюк. Р. Коефіцієнтний фінансовий аналіз. Електронний ресурс. URL: <https://blog.youcontrol.market/koiefitsientnii-finansovii-analiz/>

48. Косова, Т. Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник / Т.Д. Косова, П.М. Сухарев, Л.О. Ващенко, І.В. Гречина, Н.Е. Дєєва; (за заг. ред проф. Т.Д. Косової) - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 528с.

49. Крупка Я.Д. Фінансовий облік : підруч. / Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Н.В. Гудзь [та ін.]. – Тернопіль : ТНЕУ, 2019. – 478 с.

50. Кручак Л. В. Методика аналізу дебіторської заборгованості в системі управління підприємством / Л. В. Кручак // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2016. - Вип. 22. - С. 161-165. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2016_22_37.

51. Кулик А. Теорія економічного аналізу. (2018). Теорія економічного аналізу: навч. посіб. К.: ДП «Вид. дім “Персонал”», - 452 С.

52. Лисиченко О.О., Атамас П.Й., Атамас О.П. Фінансовий облік: навчальний посібник /За заг. ред. .проф. П.Й.Атамаса. – К.: «Центр учбової літератури», 2019. – 356 с.

53. Майборода, О. Є., Косарева, І. П., Корабейнікова, І. О. (2018). Характеристика сутності та поняття дебіторської і кредиторської заборгованості. Економіка і суспільство, (15), 396-402.

54. Михайленко О.В., Скоморохова С.Ю. Взаємозалежність дебіторської заборгованості та фінансового стану підприємства . Журнал «Глобальні та національні проблеми економіки». Випуск №6, Липень 2015 р.. М. Миколаїв-2015р. С.859-862.

55. Міщук, Є. В., & Сідорова, І. І. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: проблемні аспекти. Інвестиції: практика та досвід. 2018. №2, с.54-57.
56. Немченко В.В. Аудит в Україні: підручник. Київ : ЦНЛ, 2020. 536 с.
57. Облік і аудит : навч. посіб. / О.О. Мороз, О.В. Безсмертна. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 85 с.
58. Облік, оподаткування та аудит : навч. посіб. / В.Я. Плаксієнко, Ю.А. Верига, В.А. Кулик, Є.А. Карпенко. – К. : ЦНЛ, 2019. – 509 с.
59. Огійчук М.Ф., Рагуліна І.І., Новіков І.Т. Аудит : Навч. посібник. Вид. 4-те, перероб. І допов. Київ: Алерта, 2020. 852 с.
60. Онищенко В. Резерв сумнівних боргів 2022 Голоvbух URL : <https://www.golovbukh.ua/article/7246-rezerv-sumnvnih-borgv> (дата звернення: 12.09.2025)
61. Осадча Г. Г. Методологічні аспекти обліку дебіторської заборгованості на виробничих підприємствах / Г. Г. Осадча, В. О. Козаченко // Формування ринкових відносин в Україні. - 2017. - № 12. - С. 134-138. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2017_12_26
62. Отенко І. П. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / І. П. Отенко, Г. Ф. Азаренков, Г. А. Іващенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 156 с.
63. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз господарської діяльності [Електронний ресурс] : підручник / І. М. Парасій-Вергуненко ; за ред. Л. М. Кіндрацької. — К. : КНЕУ, 2016. — 629 с
64. Рязанова Н. О. Аудит : навчально-методичний посібник. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. 234 с.
65. Сарапіна, О. А., & Кірілкіна, О. Є. Методологічні основи аналізу дебіторської заборгованості. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. №3, С.865-868.

66. Слобода А.І., Михайленко О.В. Облік дебіторської заборгованості Міжнародна науково-практична конференція «Стратегічні орієнтири розвитку економіки України». 6-7 жовтня, м.Одеса-2017 С.171-175
67. Слободян, Н.Г. Організація і методика економічного аналізу: підруч. / Н.Г.Слободян. –К.:НУХТ,2013. –200 с.
68. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: Навч. посіб.-К.: “Знання”, 2015.-
69. Темчишина Ю., Мариніна К. Регулювання дебіторсько-кредиторської заборгованості на підприємстві. Матеріали науково – практичної конференції «Актуальні питання права, економіки та управління» 10-11 лютого 2017 р. Частина 1 . м. Київ 2017. С.9-11.
70. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 7-ме вид. допов. і перероб. – К.: Алерта, 2016. – 928 с.
71. Тринька, Л.Я. Економічний аналіз: навчально-методичний посібник/ Л.Я. Тринька, О.В. Липчанська (Іванчук). — К.: Алерта, 2013. — 568 с.
72. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон – Тернопіль., ТНЕУ, – 2016 – 304 с.
73. Фінансовий облік : навчальний посібник / В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. – 616 с.
74. Фінансовий облік : підручник; 3-тє вид., доп. та перероб. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, П. Н. Денчук [та ін.]. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 488 с.
75. Фінансовий облік 2: навч. посіб./[Н.М. Ткаченко, О.В. Борович, І.Л. Цюцяк, А.Л. Цюцяк]; за заг. ред. Н.М. Ткаченко. – К.:Алерта, 2014. – 456с.
76. Фінансовий облік і звітність : навчальний посібник / укладачі : С. І. Мельник, І. М. Горбан, Н. С. Марушко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 388 с
77. Чернелевський, Л. М. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний : підруч.

/ Л. М. Чернелевський, Н. Г. Слободян, О. В. Михайленко. – Київ : "Хай-Тек-Прес", 2013. – 640 с.

78. Шеремет, О. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / О. О. Шеремет. — МОН України, Нац. ун-т харч. технол. — К. : Кондор, 2011. — 196 с.

ДОДАТКИ

Фінансова звітність за 2023 рік

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"

М. КИЇВ, ВУЛ. БОГАТИРСЬКА, БУД. 3

(ПРАТ "ОБОЛОНЬ")

Код за ЄДРПОУ: [05391057](#)

Дата звіту	29.02.2024
Період	2023 рік, 12 міс
Бухгалтер	Балагута Максим Дмитрович
КАТОТТГ	UA80000000000551439
Кількість працівників	2 056

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	2 467.00	1 934.00
первісна вартість	1001	41 192.00	41 192.00
накопичена амортизація	1002	38 725.00	39 258.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	85 202.00	48 865.00
Основні засоби	1010	3 464 064.00	3 596 253.00
первісна вартість	1011	10 591 555.00	10 924 673.00
знос	1012	7 127 491.00	7 328 420.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	68 793.00	69 482.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	14.00	14.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	3 620 540.00	3 716 548.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	982 646.00	1 660 582.00
Виробничі запаси	1101	808 627.00	1 425 949.00
Незавершене виробництво	1102	62 906.00	97 290.00
Готова продукція	1103	100 767.00	125 792.00
Товари	1104	10 346.00	11 551.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	650 854.00	947 078.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	149 829.00	152 450.00
з бюджетом	1135	49 584.00	30 573.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17 362.00	17 572.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	138 747.00	474 679.00
Готівка	1166	34.00	22.00
Рахунки в банках	1167	138 713.00	474 657.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші оборотні активи	1190	5 496.00	5 172.00
Усього за розділом II	1195	1 994 518.00	3 288 106.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	5 615 058.00	7 004 654.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	65 344.00	65 344.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	2 091 993.00	1 972 377.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 204 270.00	3 155 476.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	3 361 607.00	5 193 197.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	419 325.00	386 220.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	562 519.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	981 844.00	386 220.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	218 140.00	224 984.00
Векселі видані	1605	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	92 696.00	
товари, роботи, послуги	1615	429 117.00	694 669.00
розрахунками з бюджетом	1620	168 798.00	144 125.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	82 633.00	59 777.00
розрахунками зі страхування	1625	3 459.00	4 391.00
розрахунками з оплати праці	1630	114 679.00	102 744.00
за одержаними авансами	1635	147 210.00	139 717.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	74 184.00	96 372.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	23 324.00	18 235.00
Усього за розділом III	1695	1 271 607.00	1 425 237.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	5 615 058.00	7 004 654.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10 763 029.00	8 661 928.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	7 398 205.00	6 030 487.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	3 364 824.00	2 631 441.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	46 587.00	37 683.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	458 709.00	376 851.00
Витрати на збут	2150	670 728.00	542 663.00
Інші операційні витрати	2180	84 121.00	56 526.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2 197 853.00	1 693 084.00
Дохід від участі в капіталі	2200	593.00	9 718.00
Інші фінансові доходи	2220	45 290.00	15 953.00
Інші доходи	2240	11 209.00	0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	22 209.00	122 418.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		139 923.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2 232 736.00	1 456 414.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-401 146.00	-258 448.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 831 590.00	1 197 966.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 831 590.00	1 197 966.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	4 124 933.00	3 373 782.00
Витрати на оплату праці	2505	784 366.00	656 949.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	161 241.00	144 490.00
Амортизація	2515	338 508.00	313 993.00
Інші операційні витрати	2520	1 646 553.00	1 383 799.00
Разом	2550	7 055 601.00	5 873 013.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127.00	325 127.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127.00	325 127.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	5 633.46	3 684.61
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	5 633.46	3 684.61
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Фінансова звітність за 2024 рік

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"

М. КИЇВ, ВУЛ. БОГАТИРСЬКА, БУД. 3

(ПРАТ "ОБОЛОНЬ")

Код за ЄДРПОУ: [05391057](#)

Дата звіту	17.10.2025
Період	2024 рік, 12 міс
Бухгалтер	Балагута Максим Дмитрович
КАТОТТГ	UA80000000000551439
Кількість працівників	2 164

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	1 934.00	44 062.00
первісна вартість	1001	41 192.00	85 074.00
накопичена амортизація	1002	39 258.00	41 012.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	48 865.00	256 969.00
Основні засоби	1010	4 525 000.00	4 808 711.00
первісна вартість	1011	11 956 205.00	12 530 785.00
знос	1012	7 431 205.00	7 722 074.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	69 482.00	69 482.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	14.00	14.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	4 645 295.00	5 179 238.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	1 537 020.00	1 688 266.00
Виробничі запаси	1101	1 302 387.00	1 432 501.00
Незавершене виробництво	1102	97 290.00	86 739.00
Готова продукція	1103	125 792.00	151 554.00
Товари	1104	11 551.00	17 472.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Депозити перестраховання	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	947 078.00	1 154 958.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	152 450.00	400 094.00
з бюджетом	1135	30 573.00	55 476.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17 572.00	17 147.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	474 679.00	891 034.00
Готівка	1166	22.00	34.00
Рахунки в банках	1167	474 657.00	891 000.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші оборотні активи	1190	5 172.00	11 082.00
Усього за розділом II	1195	3 164 544.00	4 218 057.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	7 809 839.00	9 397 295.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	65 344.00	65 344.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	1 972 377.00	1 866 827.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 881 302.00	5 235 107.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	5 919 023.00	7 167 278.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	465 579.00	414 272.00
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	19 134.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	465 579.00	433 406.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	224 984.00	244 003.00
Векселі видані	1605	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	694 669.00	994 414.00
розрахунками з бюджетом	1620	144 125.00	216 268.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	59 777.00	30 619.00
розрахунками зі страхування	1625	4 391.00	6 287.00
розрахунками з оплати праці	1630	102 744.00	108 487.00
за одержаними авансами	1635	139 717.00	104 413.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	96 372.00	102 827.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	18 235.00	19 912.00
Усього за розділом III	1695	1 425 237.00	1 796 611.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	7 809 839.00	9 397 295.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	12 784 705.00	10 763 029.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	9 800 435.00	7 500 990.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	2 984 270.00	3 262 039.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	73 984.00	46 587.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	531 853.00	458 709.00
Витрати на збут	2150	956 097.00	670 728.00
Інші операційні витрати	2180	101 074.00	54 768.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1 469 230.00	2 124 421.00
Дохід від участі в капіталі	2200		593.00
Інші фінансові доходи	2220	79 544.00	45 290.00
Інші доходи	2240		11 209.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 690.00	22 209.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	6 506.00	0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1 540 578.00	2 159 304.00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-292 323.00	-383 307.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 248 255.00	1 775 997.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 248 255.00	1 775 997.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	5 164 530.00	4 124 933.00
Витрати на оплату праці	2505	966 878.00	784 366.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	200 297.00	161 241.00
Амортизація	2515	492 687.00	441 293.00
Інші операційні витрати	2520	2 501 790.00	1 646 553.00
Разом	2550	9 326 182.00	7 158 386.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127.00	325 127.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127.00	325 127.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	3 839.28	5 462.47
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	3 839.28	5 462.47
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00